Ազգ
Azg
armenian daily
13 ԱՊՐԻԼ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 68 (822)

Ուզբեկստանը փակել է գազամուղը

Թուրքմենստանի եւ Ուզբեկստանի ֆինանսական վէճերի պատճառով Ուզբեկստանը ապրիլի 12-ին փակել է իր տարածքով անցնող գազամուղը: Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու նպատակով Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը դիմում է համապատասխան միջոցների: Վարչապետ Հրանտ Բագրատեանը հեռախօսազրոյցներ է ունեցել Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենստանի ղեկավարութեան հետ, ինչպէս նաեւ հեռագրով դիմել է Ռուսաստանի Դաշնութեան վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինին, խնդրելով հնարաւորութիւնների սահմաններում օգնել լուծելու այդ հարցը: Կապված խնդրի օպերատիվ կարգավորման ընթացքից, էլեկտրաէներգիայի մատակարարման ռեժիմի մասին կտրվեն լրացուցիչ տեղեկութիւններ:

ՀՀ ԿԼԾ

Խորհրդարանի աշխատանքը ձախողվեց

Ապրիլի 12-ին ՀՀ Գեր. խորհրդի նիստերի աշխատանքը ամբողջութեամբ ձախողվեց պատգամաւորների ոչ բաւարար մասնակցութեան պատճառով: Ի թիւս մի շարք հարցերի, առկախ մնաց ՀՀ Գերագոյն դատարանի զինվորական գործերի դատական կոլեգիայի կազմաւորման հարցը:

ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ռուս խաղաղարարները պատրաստ են Ղարաբաղում գործել ինքնուրոյն կամ էլ ընդհանուր զօրաբաժնում

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: «Վերջերս ակտիվացել են Ղարաբաղի խաղաղութեան կարգավորման միջազգային նացման ջանքերը, որոնց նպատակն է այդ շրջանում փաստորէն նսեմացնել եւ նվազագոյնի հասցնել Ռուսաստանի դերը», երեկ խորհրդարանային ունկնդրումների ժամանակ հայտարարեց ՌԴ պաշտպանութեան նախարարութեան ներկայացուցիչ գեներալ Ալեքսանդր Ռենախինը:

Ռուսական զինված ուժերը, ասաց նա, պատրաստ են այդ շրջանում հաշտարար ծեռնարկմանը մասնակցել ինչպէս ինքնուրոյնաբար, այնպէս էլ ընդհանուր զօրաբաժնի կազմում: Այդ դէպքում ռուս զինվորականները կպահանջեն խառը զօրաբաժնի հրամանատարութիւն, ըստ որում ռուսներն այնտեղ պէտք է կազմեն առնվազն 50 տոկոս: Այլապէս, նախարարութեան կարծիքով, Ռուսաստանի ազդեցութիւնը շրջանում ի չիք կդառնա:

ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը ունկնդրումների ժամանակ ելոյթ ունենալով հաստատեց, որ իր երկիրը կնախընտրէր որպէս խաղաղարար տեսնել ռուսական զօրքեր եւ բնավ չի ուզում այդ դերում տեսնել թուրքական զօրքեր: Միեւնոյն ժամանակ նա կողմ է խնդրի համալիր լուծմանը. հրադադարի ամրապնդման երաշխիքներ, բուֆերային գոտու ստեղծում, հաշտարար ուժերի տեղաբաշխում եւ քաղաքական կարգավորման միջոցառումների ձեռնարկում: Ինչպէս հայտարարեց Ղուկասյանը, ղարաբաղյան զօրքերը չեն հեռանա գրավյալ տարածքից, քանի դեռ չի մշակվել քաղաքական լուծում: ԼՂՀ-ն նման լուծում է համարում Ադրբեջանի կողմից իր անկախութեան ճանաչումը: ՌԴ փոխարտգործնախարար Ալբերտ Չեռնիշեվը կոչ արեց նախկին ռազմական դիմակայութեան դադարեցումը չկենտրոնանալ քաղաքական հարցերի վրա:

Հոլանդիան եւս զինվորներ կուղարկի

ԲԱՔՈՒ, ՍՆԱՐՔ ԻՄԱ ՊՐԵՍ: Նիդեռլանդները պատրաստ են անհրաժեշտ քանակի զինծառայողներ ուղարկել ղարաբաղյան հակամարտութեան գոտի՝ ԵԱՀԿ խաղաղարար ուժերի կազմում, հաղորդում է Խաբար սերվիսը՝ վկայակոչելով Թուրքիայում եւ Ադրբեջանում այդ երկրի դեսպան պրն. Յ. Յորակին:

Հրավերի դէպքում Հայաստանը կմասնակցի վրաց-ռուսական համատեղ զօրաշարժերին

Ինչպէս հայտնի է Վրաստանի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախարար Վարդիկո Նադիբաիձեն մտադիր է ԱՊՀ երկրների պաշտպանութեան նախարարների խորհրդի առջեւ Անդրկովկասի կոալիցիոն զինված ուժերի ստեղծման հարց բարձրացնել: Կոալիցիոն ուժերի մեջ պէտք է մտնեն Վրաստանի, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի զինված ուժերը: Ըստ Վրաստանի նախարարի, նախատեսվում է առաջիկայում անցկացնել ռուս-վրացական համատեղ զօրավարժութիւններ: Հնարաւոր է նաեւ Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Հայաստանի մասնակցութեամբ եռակողմ զօրախաղ:

Մեկնաբանելով այս լուրը՝ ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսյանը ասաց, որ կոալիցիա ստեղծելու յուրաքանչյուր գաղափար ընդունելի է, սակայն հարցը ենթակա է քննարկման: «Պէտք է քննարկենք, տեսնենք ինչ են մեզ առաջարկում: Առաջարկութեան դէպքում մենք, իհարկէ, մեր կարծիքը, մեր վերաբերմունքը կհայտնենք», ավելացրեց նախարարը: Համատեղ զօրաշարժերի մասին Սերժ Սարգսյանը հայտնեց, որ դրանք ուսումնառութեան հնարաւորութիւն են տալիս, Հայաստանը դեռ չէ մասնակցել այդ զօրաշարժերին: «Եթէ հրավէր լինի, մենք մեծ հաճոյքով կմասնակցենք», նշեց Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարը:

ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Եվրախորհրդարանը դատապարտում է Հայաստանում ընդդիմութեան նկատմամբ գործադրվող ճնշումը

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ (ՖՐԱՆՍԻԱ), 12 ԱՊՐԻԼ, ՌՈՅԹԵՐ: Հինգշաբթի օրը Եվրախորհրդարանի համաստեղ ռոչ կայացրեց եւ դատապարտեց Հայաստանում ընդդիմադիր կուսակցութիւնների նկատմամբ գործադրվող ճնշումները եւ մամուլի գրաքննութիւնը: Որոշումը Եվրախորհրդարանի նախագահութիւնից պահանջում է հոլիսին կայանալիք խորհրդարանական ընտրութիւններից առաջ դիտորդների խումբ ուղարկել Հայաստան ստուգելու ընտրութիւնների նախապատրաստման պայմանները ու ընթացքը: Որոշումը նշում է, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի դեկտեմբերի 28-ին արտաքսված ցխումպարկ ճառին, որն ակնարկում էր ՀՅԴ-ի գործունէութիւնը եւ կասեցնում այդ կուսակցութիւնը պաշտօնապէս, ինչպէս նաեւ անկախ թերթերի հրատարակումը:

«Ազգի» կողմից ավելացնենք, որ Եվրախորհրդարանի վերոհիշյալ որոշումը, որի անգլերէն բնագիրը զետեղված է խմբագրութեան տրամադրութեան տակ, իր 1-ին եւ 2-րդ կէտերում դատապարտելով հանդերձ ՀՀ կառավարութեան որոշումը եւ հիշեցնելով, որ «ընդդիմադիր կուսակցութիւնների կասեցումը ոտնահարում է ժողովրդավարութեան հիմնական սկզբունքները», այնուամենայնիւ կոչ է անում ՀՅԴ-ին «անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնել, ինչպէս ընդդիմադիր այլ կուսակցութիւններն են արել, օրինականացնելու իր դիրքը, պայմանաւոր ստեղծել ազատական հրամանի վերացման համար եւ, այդպիսով, Հայաստանի կառավարութեանը զրկել զորութեան ունեցող օրենքը կիրառելու եւ ընտրական գործընթացին այդ կուսակցութեան մասնակցութիւնն արգելելու առիթից»: ■

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Կոմունիստները առջեւում են, բայց...

Հանրապետութեան Ազգային ժողովի ընտրարշավն սկսված է, եւ արդեն իսկ հետաքրքիր է իմանալ հասարակական կարծիքի եւ վիճակագրութեան այն փոփոխութիւններին, որոնք առընչված են առաջիկա քաղաքական պայքարին:

«Արանոսյան» հետազոտական ծառայութիւնը, մարտ ամսի վերջերին, Երեւանում ընտրանքային եղանակով համապատասխան հարցում անցկացրեց բնակչութեան շրջանում: Ստացված արդյունքները համեմատվել եւ ճշգրտվել են լրացուցիչ փորձագիտական հարցման միջոցով: Ընդհանուր առմամբ հարցման են ենթարկվել 678 մարդ (612 բնակիչ ըստ սոցիալ-դեմոգրաֆիական մոդելի եւ 78-ը որպես հասարակական կարծիք կրողների փորձագիտական խումբ. 12 հարցաթերթ ճանաչվել են անվավեր):

Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրութիւններին մասնակցելու իրենց ցանկութեան վերաբերյալ հարցման ենթարկվածները տվել են հետեւյալ պատասխանները. «այո» - 19,8 տոկոս, «ոչ» - 29,5 տոկոս, «դժվարանում եմ պատասխանել» - 50,7 տոկոս: Ինչպէս տեսնում ենք, որոշ մեկնաբանների անհանգստութիւնները առաջիկա ընտրութիւնների արդյունքների լեգիտիմութեան վերաբերյալ՝ պայմանավորված ընտրողների մասնակցութեան աստիճանով, այնքան էլ անհիմն չեն: Մինչեւ հուլիսի 5-ը ժամանակ դեռ կա եւ խնդիրն այն է, թե ո՞վ է շահագրգռված այդ օրը ընտրատեղերի մոտ բերելու ընտրողներին: Ակնհայտ է, որ

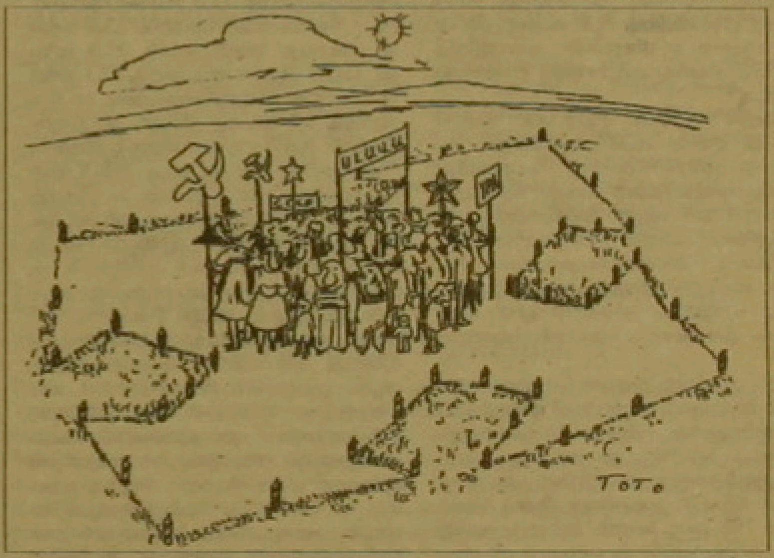

ընտրութիւնները կունենան բազմակուսակցական բնոյթ, սակայն արդյո՞ք ընտրողները կկողմնորոշվե՞ն կուսակցական այն բազմազանութեան մեջ, որն առկա է հանրապետութիւնում: «Ո՞ր կուսակցութեան թեկնածուին նախապատվութիւն կտայիք Ազգային ժողովի ընտրութիւններում» հարցի պատասխանները որոշ լույս են սփռում այս խնդրի վրա: Հայաստանի Կոմկուսի թեկնածուներին նախընտրել են պատասխանողների 18,4 տոկոսը, Դաշնակցութեան թեկնածուներին (չնայած կուսակցութեան գործունէութիւնը կասեցված է)-15,2 տոկոսը, ՀՌԱԿ-ի թեկնածուներին 9,1 տոկոսը, այնուհետեւ ՀՀՇ-ի թեկնածուներին 8,3 տոկոսը, Ազգային ինքնորոշման միաւորման ֆրակցիոնավարների թեկնածուներին 7,8 տոկոսը եւ Ազգային ժողովրդավարական միութեան թեկնածուներին 4,8 տոկոսը: Պատասխանողների 11,8 տոկոսը դժվարացել է կողմնորոշվել, իսկ 24,6 տոկոսը չի նախընտրել եւ ոչ մեկին:

Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԿՀՎ-ն շարունակում է քայքայիչ գործունէութիւնը Իրանի դէմ

ԱՄՆ Կենտրոնական հետախուզական վարչութիւնը Կոնգրեսից պահանջել է եկող տարի իրեն 19 միլիոն դոլար հատկացնել Իրանի ապակայունացման նպատակների համար: Իրանի դեմ իրականացվելիք գործողութեան համար պահանջված 4 մլն դոլարը կծախսվի առավելապէս այդ երկրի իսլամական կառավարութեան դեմ քարոզչութիւն իրականացնելու համար: Նման գործողութիւնները, ապրիլի 12-ին նշել է «Նյու Յորք թայմս» թերթը, որին ԱՄՆ-ի պաշտօնատար անձանցից հայտնի է դարձել Կենտրոնական հետախուզական վարչութեան պահանջի մասին, ձեռնարկվում են «նախագահ Բիլ Քլինթոնի վարչակազմի կողմից հռչակված քաղաքական նպատակի շրջանակներում», որի էութիւնը «կրկնակի զսպումն է»:

Մյուս կողմից, ՄԱԿ-ի փորձագետների կողմից Անվտանգութեան խորհրդի անդամների միջեւ տարածված փաստաթղթում նշվում է, որ Իրանը պատրաստվում է մանրէաբանական զենքի արտադրութեան: Փաստաթուղթը ներկայացրել է դեսպան Ռոլֆ Էկեուսը (Շվեյցարիա), որը գլխավորում է Իրաքի զանգվածային բնաջնջման զենքի եւ հրթիռային տեխնիկայի գծով ՄԱԿ-ի հատուկ հանձնաժողովը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Վաչէ Մանուկյանը վարչապետի հետ քննարկեց «Միդլենդ» բանկի մասնաճյուղի հարցը

Երեկ, ապրիլի 12-ին Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց անգլիահայ ֆինանսիստ, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի պատվավոր անդամ, ազգային բարերար Վաչէ Մանուկյանին: Վաչէ Մանուկյանը ներկայացրեց Հայաստանում տնտեսական, բանկային իր գործունէութեան մի շարք ծրագրեր, անդրադարձավ Երեւանում «Միդլենդ» բանկի մասնաճյուղի հիմնադրման առնչվող հարցերի: Ինչպէս հայտնեցին ՀՀ կառավարութեան մամուլի ծառայութիւնից, հանդիպմանը ներկա են գտնվել նաեւ Երեւանի քաղաքապետի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը եւ Մեծ Բրիտանիայում Հայաստանի դեսպան Արմեն Սարգսյանը: Վաչէ Մանուկյանը Հայաստանում էր գտնվում մասնակցելու Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի գահակալութեան արարողութեանը, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին նվիրելով 1 մլն դոլար: ■

Նիդեռլանդների դեսպանը ժամանեց Երեւան

Երեկ աշխատանքային այցով Երեւան ժամանած Հայաստանում Նիդեռլանդների Թագավորութեան արտակարգ եւ լիազոր դեսպան բարոն Վոն Վան Ստեննիսը այսօր հանդիպումներ կունենա ՀՀ փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի, ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Հարի Գիլմորի, Ռուսաստանի դեսպանութեան դեսպանորդ խորհրդական Վ. Ստարիկովի եւ պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսյանի հետ: Նիդեռլանդների դեսպանին վաղը կընդունեն վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը եւ ԳԽ կուսակցական խմբակցութիւնների ղեկավարները: Դեսպանին կուղեկցեն ռազմական կցորդ գեներալ Ռիկկելդը, քաղաքական խորհրդական Քարոլ եւ լեյտենանտ Մեյեր: Գառնի եւ Գեղարդ այցելութիւնից հետո դեսպանը կմեկնի իր նստավայրը Մոսկվա:

■ Չինական կանցնի կազմակերպված: Ըստ Զինկի զինակալ ուսումնական ... անցկացնել հասցի ամսվայ զինապատութեան մասին օրենքի մեջ մտցված ուղղումներ: Ինչպէս Սենատի բաքալկին հայտարեց ՀՀ կառավարութեան 10-րդ վարչութեան պետ Վահան Շիրխանյանը, օրենքի մեջ մտցված ուղղումներն ու ճշտումները կխափանեն յարաշարժումները զինակոչին անցկացնելիս եւ զգալիօրէն կբարձրացնեն տեղերում զինվորական հանձնաժողովների աշխատանքի արդյունավէտութիւնը:

ՍՆԱՐՔ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Կոմունիստները առջեւում են, բայց...

Սկիզբը էջ 1

Անցած տարվա աշնանային հարցումների մեր տվյալներից ելնելով կարելի է ասել, որ չնայած կուսակցությունների արժեւորումները մեծ փոփոխությունների չեն ենթարկվել, բայց նրանք ընդհանուր առմամբ մոտ երկու անգամ ավելացրել են ազդեցության ոլորտը:

Առավել հետաքրքիր էր «ցանկալի»-ից հետո տեսնել «ակնկալիների» պատկերը, որին եւ ուղղված էր «Ձեր կարծիքով, ո՞ր կուսակցությունները առավել ձայն կստանան» հարցը: Պատասխանողների 54,0 տոկոսը ակնկալում է, որ ձայները կստանա ՀՀՇ-ն: Այստեղ առավել կայուն են գտնվել Դաշինքի կուսակցությունների եւ ՀՈՄԿ-ի «կողմնակիցները», որոնք ակնկալում են, որ առաջինը կստանա ձայների 9,8 տոկոսը, երկրորդը՝ 7,6 տոկոսը: ՀՅԴ-ն ստացել է ձայների 5,2 տոկոսը, ՀԿԿ-ն՝ 3,7 տոկոսը: Եւ վերջապես, հարցվողների 19,7 տոկոսը դժվարացել է պատասխանել:

Ինչով բացատրել ՀՀՇ-ի ցածր ռեյտինգի եւ բարձր «ակնկալիների» այս զգալի տարբերությունը: Հարցաթերթը եւ պատասխանների բնույթը հնարավորություն չեն տալիս միանշանակ պատասխանել հարցին՝ տեղ թողնելով տարբեր մեկնաբանությունների համար, որոնցից առաջին հերթին պետք է նշել «իշխանությունների դեմ խաղ չկա» կես կատակ, կես լուրջ տարբերակը:

Հարցաթերթի հաջորդ հարցերը՝ նվիրված հանրապետությունում առավել հեղինակություն վայելող եւ հանրապետության կյանքի վրա առավել ազդեցություն թողնող գործիչների «հայտնաբերմանը», միտումնավոր ձեւով կազմված էին բաց հարցի ձեւով (այսինքն պատասխանողին մատուցված չէր գնահատելու պատրաստի ցուցակ, այլ տեղ էր թողնված ինքնուրույն «փնտրտուքի»): Առաջին դեպքում (առավել հեղինակություն վայելող գործիչ) հարցվողների 82,8 տոկոսը եւ երկրորդ դեպքում (առավել ազդեցություն թողնող գործիչ) 84,5 տոկոսը անկեղծորեն պատասխանել էին՝ «չգիտեմ»: Մնացածների պատասխանների ցրվածությունը եւ կոնկրետ գործիչների ցածր ցուցանիշները անիմաստ են դարձնում ներկայացնել դրանք եւ դատողություններ անել արդյունքների շուրջ: Ակնհայտ է, որ ընտրողների գերակշիռ մասը չգիտե, թե ի՞նչ ասել է քաղաքական գործիչ, ովքե՞ր են նրանք եւ ինչո՞վ են զբաղված:

Սակայն, քաղաքական առաջնորդներին ընտրողները լավ գիտեն՝ այստեղ «փակ» եւ «բաց» հարցերի խնդիրը վերանում է: Այն հարցին, թե որ թեկնածուն առավել հնարավորություն կունենա եկող տարի ընտրվելու Հայաստանի Հանրապետության նախագահ, հարցման մասնակիցները պատասխանել են հետեւյալ կերպ. Լեւոն Տեր-Պետրոսյան - 66,2 տոկոս, Պարույր Հայրիկյան - 14,5 տոկոս, Կարեն Դեմիրճյան - 9,5 տոկոս, Սուրեն Հարությունյան - 5,3 տոկոս, Վազգեն Մանուկյան - 1,1 տոկոս: Դժվարացել են պատասխանել 2,0 տոկոսը, իսկ 1,4 տոկոսը գտնում է, որ նշված թեկնածուներից եւ ոչ մեկը չի ընտրվի:

Հաջորդ՝ «Իսկ դուք ո՞ւմ կնախընտրեիք նախագահ տեսնել» հարցը տվեց հետաքրքիր, եւ որոշ առումով, անսպասելի արդյունքներ: Նախ պատասխանողների 31,2 տոկոսը նախապատվություն չի տվել ոչ մի թեկնածուի, եւ ապա, մնացյալից 34,0 տոկոսը նախընտրել է Կարեն Դեմիրճյանին, 23,2 տոկոսը՝ Պարույր Հայրիկյանին, 21,0 տոկոսը՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, 13,1 տոկոսը՝ Րաֆֆի Հովհաննիսյանին, եւ վերջապես, 8,7 տոկոսը՝ Սուրեն Հարությունյանին: Այստեղ անհրաժեշտ է ընդգծել Պարույր Հայրիկյանի անսպասելի մուտքը առաջատարների խումբ եւ ընտրողների՝ նրան որպես նախագահի թեկնածու դիտարկելու ակնկալիները: Ինչ վերաբերում է ընդհանուր պատկերին, ապա դժվար չէ նկատել, որ հասարակական կարծիքը ոչ միայն ձեւավորվում է առկա քաղաքական գործընթացների օբյեկտիվ գործոնների ազդեցությամբ, այլեւ զգալիորեն ենթարկված է սուբյեկտիվ գործոններին. հոգեբանական ստերեոտիպեր, զանգվածային տեղեկատվության միջոցներ, քարոզչական միջոցառումներ եւ այլն: Պետք է սպասել, որ առաջիկա նախընտրական ամիսները այդ առումով կստիպեն գերծանրաբեռնված աշխատել զանգվածային տեղեկատվության միջոցներին (որին եւ կնվիրվի մեր առաջիկա հետազոտությունը): Սակայն դա չի նշանակում, որ դրանից մեծապես կախված կլինեն ընտրությունների արդյունքները: Դա նշանակում է միայն, որ զանգվածային տեղեկատվության միջոցները կդառնան քաղաքական պայքարի կարեւորագույն քարոզչական միջոցները: Ինչ վերաբերում է ընտրությունների արդյունքներին, ապա դրանք մեծապես կախված կլինեն այն հանգամանքից, թե կհաջողվի՞ արդյոք ընդդիմությանը հաղթահարել այն մեխանիզմը, որի շնորհիվ 1990 թ.-ին ներկա խորհրդարանի պատգամավոր ընտրվեցին մոտ 145 նոմենկլատուրային «կոմունիստներ»:

«Արմենոյան» հետազոտական ծառայություն

ՀԱՍՍՈՌՏ

Պատերազմի օրենքը՝ հայ զորականների համար

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի հայաստանյան պատվիրակությունը եռօրյա սեմինար պարապմունքներ է կազմակերպել Հայկական բանակի եւ Հայաստանում տեղաբաշխված ռուսական բանակի սպայական կազմի համար, որի բացումը տեղի ունեցավ ապրիլի 12-ին, Ծաղկաձորի գրողների միության հանգստյան տան դահլիճում: Սեմինար պարապմունքի նպատակը պատերազմի միջազգային մարդասիրական իրավունքի հիմնադրույթներին ծանոթացնելն է՝ դասախոսությունների եւ գինավարժությունների միջոցով, որի ուսուցումը հանձն են առել Կարմիր խաչի միջազգային մարդասիրական օրենքի լուսաբանման գծով հայաստանյան պատվիրակ Ժան Լյուք Լըբրան եւ շվեյցարական բանակի ԿԽՄԿ սպա Պոլ Կաստելան: ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, սեմինարի կազմակերպումը դիտելով որպես ԿԽՄԿ-ի հետ սերտ համագործակցության հերթական դրսեւորում, կարեւորեց պատերազմի իրավունքների հիմնադրույթների կենսագործումն ու քարոզումը հայկական բանակում, որը «լավ կռվելուց պակաս կարեւոր չէ, կնպաստի նաեւ պետության հեղինակության բարձրացմանը»: Շնորհավորելով սպաներին սեմինարի բացման առթիվ, պրն Սարգսյանը հույս հայտնեց, որ նրանք կդառնան այդ օրենքների ակտիվ կենսագործողները ու քարոզողները:

Սեմինարի մասնակիցներին շնորհավորեցին նաեւ Հայաստանում ռուսական զորքի զորահրամանատար գեներալ մայոր Ալեքսեյ Տրետյակովը եւ ԿԽՄԿ-ի հայաստանյան պատվիրակության ղեկավար Էրվին Բոյին:

Ս. Պ.

Դաշինքը վերահսկելու է ընտրությունները

Ազգային համաձայնության դաշինքի խորհրդի օրերս կայացած նիստի նախագահող Հայկ Բաբուխանյանը հաղորդել է, որ կայացվել է արդար ընտրություններ ապահովելու նպատակով կոորդինացիոն կենտրոն ստեղծելու որոշում: Դաշինքը նախաձեռնում է նաեւ ապրիլի 24-ին, եղեռնի 80-ամյակի օրը Ազատության հրապարակում կազմակերպել հանրահավաք, որին կարող են մասնակցել հանրապետության բոլոր քաղաքական ուժերը: Հանրահավաքի վերջում կկայանա երթ դեպի Ծիծեռնակաբերդ:

ԵՏ

ԵԹԵՐ

Անահիս Թարխանյան. «Հայ FM»-ը դժվար ծնվեց»

Անկախ ռադիոկայանը փշրեց նախկին կաղապարները

Այս տարվա հունվարի 1-ից ռադիոյի FM 105.5 ալիքով հնչեցին հայկական առաջին անկախ ռադիոկայանի «Հայ FM»-ի ազդականչերը: Հաղորդավարների անմիջական խոսքին, ամենաբազմազան հետաքրքրությունների ու ճաշակների երաժշտությանը հաջորդեցին նոր ծրագրեր, օր օրի բարձրացավ հաղորդումների մակարդակն ու եթերում հնչող թեմաների շրջանակը: Իսկ ամեն ինչ սկսվեց դեռ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի մի խումբ ուսանողների նախաձեռնությունից: Սուրեն Շահինյանի, Գագիկ Եղիազարյանի, Արմեն Վահրադյանի եւ Անահիս Թարխանյանի դիպլոմային աշխատանքը կյանքի կոչվեց անկախ ռադիոկայանի ստեղծմամբ: «Սկիզբը շատ դժվար էր», պատմում է ռադիոկայանի տնօրեն Անահիս Թարխանյանը: Նամակներ ուղարկվեցին տարբեր միջազգային հիմնադրամների, այդ թվում «Սորոս» ֆոնդին, «Խաղաղության կորպուսին», USIS-ին եւ այլն:

Բացի տեխնիկական եւ ֆինանսական դժվարություններից, անհրաժեշտ էր լսարան ստեղծել, մարդկանց սովորեցնել լսել «FM» տիպի ռադիոկայան, որի փորձն մեզանում դեռ չկար: Այդ պատճառով էլ, երբ 1994-ի սեպտեմբերի 19-ից սկսվեցին նախապատրաստական աշխատանքները, հիմնական շեշտը դրվեց ռակլայ դիջեյների (երաժշտական ծրագրերի հաղորդավար) համախմբման եւ հետաքրքիր ծրագրեր կազմելու վրա:

Անահիս Թարխանյանի ասելով, ռադիոկայանը ոչ պետական է, ոչ էլ որեւէ կուսակցության է պատկանում: Այն մասնավոր ռադիոկայան է, որի ֆինանսավորումը հիմնականում ստացվում է գովազդից:

Անցած մի քանի ամիսների ընթացքում «Հայ FM»-ն աստիճանաբար ավելի մեծ լսարան ձեռք բերեց: «Երբ առաջ մենք էինք ստեղծում ծրագրերը, այժմ ռադիոլսողներն են ստեղծում ներկայացնելով իրենց պահանջները», ասաց ռադիոկայանի տնօրենը: «Հայ FM»-ն աստիճանաբար դառնում է մայրաքաղաքային, համայնքային ռադիոկայան: Ամեն օր ժամը 12.00-13.00-ն ընդունվում են երաժշտական պատվերներ, որոնք կատարվում են նույն օրը ժամը 16.00-17.00-ը:

Եթերում հնչում է եւ դասական, եւ ժամանակակից երաժշտություն: Մեծ տեղ է տրվում նաեւ երաժշտական վերջին նորություններին: Շաբաթվա ընթացքում պատրաստվում է մոտ 14 երաժշտական ծրագիր, որոնցից զատ տրվում են նաեւ խառը ծրագրեր, իսկ յուրաքանչյուր ժամը մեկ հինգ րոպեանոց նորություններ հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով: Լոռեցի խմբագիր Գայանե Թոռոսյանը աշխատում է հնարավորին չափ արագ կազմել եւ ռադիոունկնդիրներին տեղեկացնել հայ մամուլի ամենակարեւոր լուրերը, ինչպես նաեւ միջազգային լրատվական գործակալությունների հետաքրքիր հաղորդումները: Տրվում են նաեւ բազմաթիվ հարցազրույցներ հատկապես Հայաստան ժամանած օտարերկրյա հասարակական եւ քաղաքական գործիչների հետ: Լուրերի ռուսերեն թողարկում չկա, քանի որ նախ միջոցները չեն բավականացնում, եւ հետո հայ ռադիոլսողն արդեն օգտվում է ռուսական ռադիոկայաններից, մինչդեռ Հայաստանում ապրող օտարերկրյա դեսպանությունների աշխատակիցների համար անհրաժեշտ է օտար լեզվով որեւէ լրատվական աղբյուր, որը ժամանակին կհաղորդի հայաստանյան լուրերը: Այդ բացն առայժմ լրացնում է միայն «Հայ FM»-ը:

Արդեն որոշակի տարածում է գտել նաեւ սեփականաշնորհման ընթացքին նվիրված «Իմը եւ իմ ստեղծում» ծրագիրը, որի նյութերը մեկ օր անց տպագրվում են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում:

«Հայեր» ծրագիրը հիմնականում պատմում է երեւանցիների, հայկական գաղթօջախների մասին, առողջապահության ծրագիրը կազմվում է առողջապահության նախարարության հետ համատեղ:

15 աշխատակից ունեցող ռադիոկայանն առայժմ եթերում հնչում է 12 ժամ՝ առավոտյան 9-ից մինչեւ երեկոյան 21-ը: Աշխատողների մի մասը մասնագիտական կրթություն ունի, իսկ մեծ մասը երիտասարդ ուսանողներ են, որոնք երաժշտության սիրահարներ են եւ նորովի են մոտենում թե՛ նյութերի մատուցման եւ թե՛ երաժշտության ընտրության հարցերին: «Այժմ աշխատում ենք որակի վրա, եւ ծրագրում ենք ապրիլի 20-ին անցնել 24 ժամյա եթերի», ասում է տնօրենը: Անահիս Թարխանյանի կարծիքով, ռադիոկայանի հիմնական նպատակն է լինելու բոլորին հիշեցնել համաշխարհային արժեքների, բարության, սիրո ու ճշմարտության մասին: «Մարդու գերագույն ազատությունը նրա լավ քաղաքացի լինելն է», համոզված ասում է տնօրենը:

Անշուշտ, «Հայ FM»-ի ստեղծումը շրջադարձային էր հայաստանյան ռադիոյի պատմության մեջ, քանի որ պետական ռադիոն չուներ այն հնարավորությունները ու նաեւ նորի փորձը, որ բերեց «Հայ FM»-ը:

Ամեն դեպքում, «Հայ FM»-ը կարող է ավելի ամրապնդվել եւ հզորանալ, երբ ստեղծվեն մրցակից «FM» ռադիոկայաններ: Այս հարցում շահագրգռված է նաեւ Անահիս Թարխանյանը: «Մրցակցի բացակայությունը խանգարում է մեզ», խոստովանում է նա: Մեզ հայտնի է միայն, որ այդպիսի ծրագրեր կան, սակայն առայժմ դրանց իրականացումը հետաձգվում է:

ԳԱՅԱՆԵ ԹՈՌՈՍՅԱՆ

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ժակ Փանոսյան. «Աստղակայանի անվտանգության հարցը միշտ պետք է մտակվի»

Հայկական ատոմակայանի վերագործարկման նախապատրաստական աշխատանքների նպատակով կրկին Երեւան է այցելել ֆրանսիական «Ֆրամատոմ» կազմակերպության նախկին տնօրեն, այժմ խորհրդատու Ժակ Փանոսյանը: Մոտ ութ տարի է, 1986 թվից սկսած, «Ֆրամատոմը» կապեր ունի Հայաստանի ատոմակայանի հետ: 1991-ին կրկնակի ստուգման կազմակերպման ու ղեկավարման [illegible] առաջին ճնշումն է կատարել: Ժակ Փանոսյանի ասելով, ՄԱԳԱՏԷ-ի եւ այլ միջազգային կազմակերպությունների կողմից հայկական ԱԷԿ-ում անցկացված հետազոտությունները տվել են նույն եզրակացությունը եւ ստացել միեւնույն գնահատականը: Այն է՝ Հայաստանի ատոմակայանը գտնվում է ավելի լավ վիճակի մեջ, քան գանազան այլ ատոմակայաններ: Միաժամանակ, պրն. Փանոսյանի ասելով, չի կարելի նաեւ հայկական ատոմակայանի պայմանները համեմատել արեւմտյան ատոմակայանների պայմանների հետ: Նրա կարծիքով, հայերի մոտ պակասում է մի բան՝ լավ ներկայացնել իրենց կատարած գործը:

Այն հարցին, թե ինչ մակարդակով կապահովվի ատոմակայանի անվտանգությունը, խորհրդատուն նշեց, թե անվտանգության հարցը միշտ պետք է մտակվի, անգամ վերագործարկումից հետո: Նրա կարծիքով, անվտանգությունը պետք է լինի ատոմակայանի տնօրինության ամենօրյա աշխատանքի հիմնական մտահոգությունը:

Ա. Հ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կարեւոր հարցի կապակցությամբ ապրիլի 14-ին ժամը 14-ին բոլոր բանկային եւ խնայդրամարկղային [illegible] ավանդատուները [illegible] լինեն մեր «Բաղրամյան» կայարանի արտաքին կառամատույցում:

[illegible]

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության [illegible] տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151066,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 561641
Ոճը եւ տառաձեւերը [illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱԶԳ

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Կանաչների միությունը եւ նրա նախագահ, պատգամավոր Հակոբ Սանասարյանը միշտ էլ դեմ են եղել հայկական ատոմակայանի վերագործարկմանը: Եւ բնականաբար, որեւէ մոտենում է ատոմակայանի վերաբացման օրը, այնքան ակտիվանում են «կանաչները»: Երեկ Գերագույն խորհրդի ամբիոնից Սանասարյանը ներկայացնում էր ատոմակայանի վերաբացման դեմ... tomorrow... կառավարությունը բազմիցս հավաստիացրել է, թե կանի հնարավոր ամեն ինչ անվտանգության ապահովման համար, եւ վերագործարկման պահին ատոմակայանը կլինի ավելի լավ վիճակում, քան փակման պահին: Համոզված ենք, որ Կանաչների միության մտահոգությունները կիսում է նաեւ կառավարությունը: ապա դրանց զարգացման համար ստանձնայկներ են պետք: Այնպես որ, կամ պետք է վերաբացենք ատոմակայանը, կամ բավարարվենք եղածով: Համենայն դեպս Կանաչների միության նախագահը գտնում է, որ չի կարելի վտանգել ամբողջ ժողովրդի ճակատագիրը եւ առանց երաշխիքների վերաբացել ատոմակայանը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կանաչների միությունն ընդդեմ ատոմակայանի վերաբացման

դում պրն. Սանասարյանի հրավիրած մամուլի ասուլիսը, որը նվիրված էր ատոմակայանի վերագործարկման անթույլատրելիությանը, կարելի է ասել անցավ «չեմ ուզում ձեզ վախեցնել, բայց ...» կարգախոսով: Ըստ պրն. Սանասարյանի, հայկական ատոմակայանը չի համապատասխանում միջազգային չափանիշներին, չունի պաշտպանիչ գմբեթ (վթարի դեպքում այն մեծապես կմեղմացներ դրա հետեւանքները, սակայն ներկայումս գմբեթ կառուցել հնարավոր չէ), գտնվում է խիտ բնակեցված գոտում, արտեզյան ջրերի ավազանի վրա, երկաթուղու եւ օդակայանի մերձակայքում եւ այլն, ուստի չի կարելի թույլ տալ նրա վերագործարկումը, քանի որ երաշխիքներ չկան, թե վթարը բացառված է: Ինչ վերաբերում է վթարին, ապա Կանաչների միության նախագահը մանրամասն ներկայացրեց չեռնոբիլյան աղետի հետեւանքները, դրանով իսկ ցույց տալով, թե ինչ ահավոր բան կլինի, երբ հայկական ատոմակայանում նույնպես վթար տեղի ունենա: Բացի այդ, վթարի դեպքում նախատեսված է բնակչության էվակուացիա 4 ժամում, ինչը ներկա պայմաններում գործնականում անհնար է: Պրն. Սանասարյանի խոսքերով, առայժմ մնում է չլուծված նաեւ թափոնների հարցը (նա տեղեկացրեց, թե ժամանակին Ռուսաստանը նման թափոններ ընդունելու համար Բուլղարիայից մեկ կգ-ի դիմաց պահանջում էր հազար դոլար):

Այնուհետ, ատոմակայանի վերագործարկման եւ դրա անվտանգության խնդիրը համազգային կարեւ... եւ այնուհանդերձ, ի՞նչ է առաջարկում պրն. Սանասարյանը: Ըստ նրա, մենք պարզապես պետք է պայ... րենք մեր հնարավորությունների սահմաններում: Այսօր նոր ատոմակայանի կառուցումն արժե 3–6 մլրդ դոլար, իսկ դրա հնարավորությունը մենք չունենք: Պրն. Սանասարյանի խոսքերով, մենք կարող ենք խնդրել, որ այնպես, ինչպես մարդասիրական լույսի եւ սոյա են տալիս, տան նաեւ 6 մլրդ դոլար, եւ երբ գտնվի այդպիսի մի հիմար, վերցնենք եւ նոր ատոմակայան կառուցենք: Կարելի է բնսրել նաեւ հիդրոէներգետիկայի կամ աոեզակինային էներգետիկայի զարգացման ուղին: Տեսականորեն Հայաստանում հիդրոէներգետիկ ռեսուրսների շահագործմամբ հնարավոր է ստանալ 21.8 մլրդ կվտ. ժամ էլեկտրաէներգիա, սակայն դրա համար միլիարդի ներդրումներ են պետք: Ինչ վերաբերում է էներգետիկայի ոչ ավանդական ճյուղերին,

Ըստ պրն. Սանասարյանի, Հայաստանի կառավարությունը նույնպես հրաշալի գիտակցում է այս ամենը, պարզապես հայտնվել է որոշողների կողմից հալածված այն զազանի վիճակում, որ միայն մի ճանապարհ ունի՝ դեպի բակարդը: Իսկ որոշողների դերում հանդես են գալիս գերտերությունները: Ինչեւէ, Կանաչների միության նախագահն այն կարծիքին է, թե ատոմակայանի շահագործումն անթույլատրելի է, եւ դրա վերաբացման դեմ անհրաժեշտ է պայքարել միայն սահմանադրական ճանապարհով: Ու թեեւ, պրն. Սանասարյանի խոսքերով, կառավարությունը հազիվ թե առնում իրենց բերած փաստարկները, այնուհանդերձ կարծում ենք, որ կանաչների կարծիքը նույնպես հազիվ կառնվի, ինչն իր հերթին կազդի ընդունվելիք այս կամ այն վերջնական որոշման փաստարկվածության վրա:

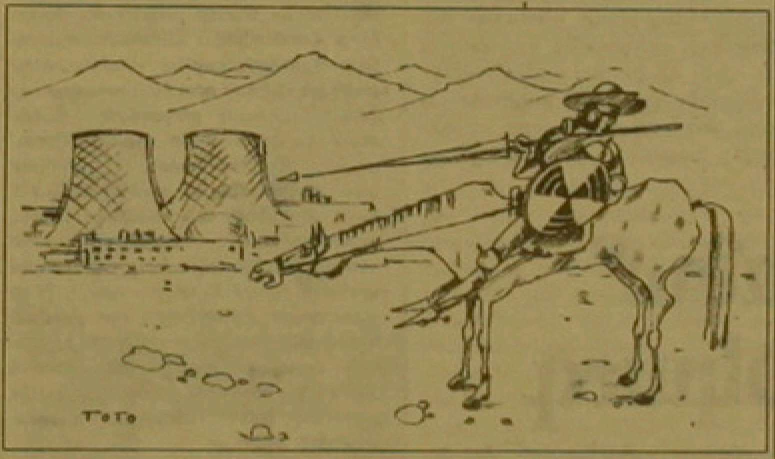

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ալեքս Բլեյան. «Ես այսօրվա նախարար եմ»

«Ես այսօրվա լուսնախարար եմ եւ ցանկալի կլիներ, որ հարցերը ծեւակերպելիս հաշվի առնվեր հասկացության այդ հանգամանքը»: Հանդիպումը Ալեքս Բլեյանի եւ խորհրդային շրջանի մանկավարժական կոլեկտիվների ներկայացուցիչների միջեւ կայացավ ապրիլի 11-ին թիվ 133 միջնակարգ դպրոցի դահլիճում: Ի՞նչ է նշանակում «այսօրվա նախարար» լինելը: Խորհրդային տեսությունից Հայաստանին ժառանգություն է հասել հանրակրթական եւ մինչկրթական համակարգ իր կառուցվածքով, շենքերով, ավանդույթներով, «բարոյապես եւ նյութապես մաշված» դասագրքերով, մի խոսքով, այն ամենով հանդերձ, ինչը քիչ թե շատ համապատասխանում է նախկին կայսրության սոցիալ-տնտեսական պոտենցիալին եւ գաղափարախոսությանը: Մինչդեռ, ակնհայտ է, որ այդ ամենը անհամատեղելի է ներկայիս հանրապետության ֆինանսական հնարավորությունների եւ նախկին գաղափարախոսության հետ: Դա է վկայում վերջին տարիների այն ճգնաժամը, որն ընդգրկել է, մասնավորապես, կրթության ոլորտը: Տվյալ պարագայում, ըստ Ալեքս Բլեյանի, «այսօրվա նախարարի» հիմնական դերն է բոլոր հնարավոր եւ անհնար եղանակներով կանգնեցնել դպրոցների եւ մանկապարտեզների կործանման գործընթացը: Այնուհետեւ, բարեփոխումների անհրաժեշտությունը ընդունելի է նաեւ Ալեքս Բլեյանի ընդդիմադիրների կողմից: Այլ հարց է, թե ինչ սկզբունքներով ու եղանակներով են իրականացվելու նշված բարեփոխումները: Ահա հենց այս խնդիրն է, որ մանկավարժներին բաժանել է տարակարծիք երկու ջոկատների:

Դահլիճում բարձրացվող հարցերը միշտ չէ, որ հասցեագրված էին «այսօրվա նախարարին» («Բարեփոխումները անհրաժեշտ էր սկսել ցույց», «Ինչ է լինելու հետո» եւ այլն): Այնուհանդերձ, ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնակատարը պատրաստակամորեն փորձում էր պատասխանել բոլոր հարցերին՝ մեկ անգամ եւս ցուցաբերելով իր հանրակրթական ողջ համակարգի վերաբերյալ խաչաստղյակությունը: Ի դեպ, դա նոր նախարարի առանձնահատկություններից է:

Ինչ վերաբերում է բազում խոսակցությունների առիթ հանդիսացող մանկապարտեզներում եւ կրտսեր դպրոցում եղեռնի 80-ամյակին նվիրված միջոցառումների արգելմանը, ապա պարոն Բլեյանը մասնավորապես ասաց. «Տվյալ միջոցառումների անցկացումը մեզ պարտադրված էր նախկին ռեժիմով: Այն այսօր էլ արդարացված գործողություն է սփյուռքի համակարգում: Սակայն ներկա պայմաններում, երբ բնականաբար ոչ մի արգելք կամ ճնշում չի կարող լինել եղեռնի զոհերի հիշատակը նշելու պարագայում, ավելի մեծ գործ է պահպանել եւ բարեփոխել հանրակրթական համակարգի ընդհանուր վիճակը:

Պատմության ծրագիրը անշուշտ չի ենթարկվել որեւէ փոփոխության, իսկ երեխաների վերաբերյալ նշեմ, որ նրանց տրվող գիտելիքները անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել մանուկների բնական զարգացման եւ հետաքրքրությունների հետ»:

Հանդիպման ընթացքում խոսվեց նաեւ ավագ դպրոցը մասնակի վճարովի դարձնելու, ինչպես նաեւ այլ հարցերի մասին: Ստեղծված պայմաններում, երբ պետությունը չունի գումար է հասկացնում կրթության համակարգին եւ 1995-ին չի խոստանում էապես բարեփոխել ուսուցիչների սոցիալական վիճակը, մասնակի վճարովի ավագ դպրոցը, պարոն Բլեյանի համաձայն, պարտադրված եւ միակ ելքն է: Բացի այդ, գաղտնիք չէ, որ ավագ դպրոցի աշակերտները «ռեպետիտորներին» վճարում են հսկայական գումար, որը կարող էր դպրոց մտնել: Մասնակի վճարումներով ավագ դպրոցը, ըստ նախարարի պաշտոնակատարի, կարող է ստեղծել բոլոր նախադրյալները անհամեմատ էժան եղանակով ապահովվելու համապատասխան գիտելիքների ծեոք բերումը: Ընդ որում, դրա մի բացառապես հասկացվելու է ուսուցիչներին:

Ինչ խոսք, կարելի է համաձայնել եւ չհամաձայնել Ալեքս Բլեյանի հետ: Այսօր նախարարի պաշտոնակատարին ընդդիմախոսելու համար անհրաժեշտ է կատարելապես ծանոթ լինել հանրակրթական համակարգի բոլոր նրբություններին, հակառակ դեպքում, դժվար է նրան հակաճառել: Սակայն «կրթական ընդդիմության» ի հայտ գալը Ալեքս Բլեյանի գլխավոր նվաճումներից է:

ԱՐՓԻ ՎԱՀՐԱՄՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱ

Լրագրողները պետք է իրենք պաշտպանեն իրենց

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ: «Երբ իշխանությունները չեն կարողանում պաշտպանել լրագրողներին, ինքներս պետք է մեզ պաշտպանենք», լրագրողների կենտրոնական տանը մամլո ասուլիսում երեկ հայտարարեց Ռուսաստանի լրագրողների միության նախագահի տեղակալ Բոգդանովը: Նա տեղեկացրեց, որ միությունն արդեն զոհված եւ տուժած լրագրողների ընտանիքներին բաժանել է ավելի քան 2 մլրդ ռուբլի:

Անդրադառնալով Վլադիսլավ Լիստեւի սպանության հետաքննությանը, Բոգդանովն ասաց, որ 41 օր անց այդպես էլ որեւէ արդյունք չկա: Նա պատմեց, որ լրագրողների սոցիալ-իրավական պաշտպանության նպատակով ապրիլի վերջերին կայանալիք համագումարում մտցվելու են լրագրողների մասնագիտական քարտեր: «Դրանք կհանձնվեն ոչ միայն թեժ կետերում, այլեւ Մոսկվայում աշխատողներին: Քարտը լրագրողի համար կերաշխավորի ամեն տեսակ ապահովագրություն, որոշակի պաշտպանություն: Մենք միությունում ստեղծում ենք շուրջօրյա գիծ: Ամեն լրագրող որեւէ պահի կարող է մեզ զանգահարել: Այդ նպատակով ստեղծում ենք որոշակի համակարգ, որը կապահովեր բուժական, իրավական եւ նույնիսկ ուժային օգնություն», ասաց Բոգդանովը:

Նա ավելացրեց, որ ցանկալի կլիներ ավելի մեծ թվով ապահովագրական հիմնադրամների առկայությունը: Նա նախագահ Բորիս Ելցինը խոստացել է որոշակի գումար մուծել թեժ կետերում աշխատող լրագրողների պաշտպանության հիմնադրամ:

ՏԱՐԱԾՔ

Թբիլիսի. Լեհաստանի դեսպանությունը՝ նաեւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի համար

Թբիլիսիում բացվելու է Լեհաստանի դեսպանությունը, որը միաժամանակ լինելու է Լեհաստանի դեսպանությունը Հայաստանում եւ Ադրբեջանում: Այն զբաղվելու է Վրաստանի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հետ Լեհաստանի հարցերով: Այդ մասին խոսվեց Վրաստանի արտգործնախարար Սիխարուլիձեի ՈՒկլեբայի՝ Ռուսաստանում Լեհաստանի դեսպանության պատվիրակության հետ հանդիպման ժամանակ, որը երկօրյա այցով գտնվում էր Վրաստանում: Այցի ընթացքում լեհ դիվանագետները ծանոթացան հանրապետության քաղաքական իրավիճակին, հակամարտությունների գոտիներում՝ Աբխազիայում եւ Հարավային Օսիայում ընթացող գործերի վիճակին:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Ադրբեջանը կցանկանար օգտագործել Վրաստանի նավահանգիստները

ԲԱՔՈՒ, 12 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐԿ: Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Հասան Հասանովը հայտնեց, որ իր երկիրը շահագրգռված է օգտագործել Վրաստանի նավահանգիստները եւ տրանսպորտային մայրուղիները: Վրաստանի դեսպան Գեորգի Ճանտուրիայի հետ զրույցի ժամանակ նա նաեւ ասաց, որ «դարի պայմանագրի» առնչությամբ տարանցիկ նավթամուղի վերջնական տեղանքը դեռեւս չի հաստատվել եւ այդ հարցի լուծումը կապված է անդրկովկասյան տարածաշրջանում հակամարտության կարգավորման հետ:

Մոսկվա. Չեն հացնում քննարկել խաբված ավանդատուների հայցերը

ՄՈՍԿՎԱ, ՍՆԱՐԿ-ԻՆՏԱՊՐԵՍ: Ռուսաստանյան բոլոր ինվեստիցիոն ֆոնդերի 87 տոկոսը շահույթով են ավարտել ֆինանսական տարին, գրում է ապրիլի 12-ի «Լիտերատուրնայա գազետան»: Միաժամանակ յուրաքանչյուր ներդրված վաուչերի դիմաց բաժնետերը, որպես կանոն, ստանում է 2-3 հազար խղճուկ ռուբլիներ: Նույն աղբյուրը հաղորդում է, որ Մոսկվայի Բաումանյան դատարանը դադարեցրել է խաբված ներդրողներից դիմումներ ընդունելը. արդեն հավաքվել են 3 տարվա հայցեր:

ՕԳՈՒԴԻՆԵՐ

«Աերոֆլոտը» ԱՊՀ ուղեւորներին կհասցնի Ամերիկա

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ: Ռուսական «Աերոֆլոտ» ավիաընկերությունը մտադիր է մայիսի վերջերին Շենոնում (Իռլանդիա) սկսել տարանցիկ խոշոր հանգույցի շահագործումը: Ինչպես ՌԻԱ-ին հայտնեց «Աերոֆլոտի» գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Տիխոնովը, Շենոն կժեկնի ԻԼ-62 տիպի երկու օդանավ, որոնք Իռլանդիայից կթռչեն ԱՄՆ-ի եւ Հարավային Ամերիկայի մի շարք երկրների օդակայաններ: Տիխոնովի խոսքերով, Շենոնի տարանցիկ հանգույցը ԱՊՀ պետությունների ավիաընկերություններին կօգնի իրենց ուղեւորներին ամենակարճ ճանապարհով հասցնել Ամերիկա: «Մենք նախագծին մասնակցելու հավաստիացում ենք ստացել Բելառուսի եւ ՈՒկրաինայի ավիաընկերություններից», Շենոնով կթռչեն նաեւ ռուսական փոքր ավիաընկերությունների ուղեւորները, որոնք առայժմ չունեն անդրատլանտյան թռիչքներ կատարող օդանավեր, ասաց Տիխոնովը:

ԹԵԺ ԿԵՏ

Աբխազիայի Գալիի շրջանում իրավիճակը կրկին սրվել է

ՍՈՒԽՈՒՄ, 12 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աբխազիայի Ինքնավար Հանրապետության նախարարների խորհրդի մամլո կենտրոնի հաղորդման համաձայն, երկրի Գալիի շրջանում իրավիճակը կրկին սրվել է: Աբխազիայի իշխանությունները, որոնք դժգոհ են Ռուսաստանի եւ Վրաստանի իշխանության վերին ոլորտներում տեղի ունեցող դեպքերից, զավթիչների վերադարձի արագացումից, Գալիի շրջան են մտցրել միլիցիայի լրացուցիչ ուժեր: Գալիի շրջանում կրկին հաճախակի են դարձել վրացի խաղաղ բնակիչների անօրինական կալանման դեպքերը: Օրերս այստեղ արձակվեցին երկու պատանդներ, որոնց ազատ զոհերի մեկը... ջինները գերի էին վերցրել դրամաշորթության նպատակով: Զուգդիդում տեղի կունենա վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման հանձնաժողովի աշխատանքային հանդիպում, որին կմասնակցեն հակամարտության գոտում ռուսական խաղաղարար ուժերի գլխավոր հրամանատարի պաշտոնակատար գեներալ-մայոր Յուրի Կոզլովը, Վրաստանի պաշտպանության նախարարության զինվորական դիտորդների խմբի ղեկավար գեներալ Աբաշիձեն, ՄԱԿ-ի զինվորական դիտորդներ, տեղական ղեկավարության, ինչպես նաեւ Աբխազիայի Ինքնավար Հանրապետության ներկայացուցիչներ: Հանդիպման ընթացքում կքննարկվի հակամարտության գոտու եւ Գալիի շրջանի իրավիճակը: Կքննարկվեն հակամարտության կարգավորման կոնկրետ միջոցառումներ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրապարակ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

«Փարոսը» կդառնա՞ լավագույն համակարգ

Հայաստանում մարդասիրական օգնության բաշխումը անցնող վեց տարիների ընթացքում ձեւավորման մի շարք փուլեր անցավ հասարակականից վերածվելով պետականի: Մարդասիրական օգնության կենտրոնացումը պարտադրված քայլ էր, որովհետեւ մի շարք աչառու եւ անհայտ պատճառներով վերջին տարիներին հանրապետությունում խորացավ հասարակության սոցիալական շերտավորումը աղքատների գերակշիռ մեծամասնությամբ: Բնականաբար, նպաստների բաշխման նախկին ձեւով այլեւս անհնարին էր սոցիալական աջակցության իրականացումը, անհրաժեշտ էր փոխել սոցիալական քաղաքականության մարտավարությունը նոր սոցիալ տնտեսական պայմաններին համապատասխան: Գործընթացի իրականացումն սկսվեց փուլ առ փուլ, որպես առաջին քայլ ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարությունը ձեռնամուխ եղավ սոցիալական ռիսկի խմբերի հայտնաբերմամբ, եւ շուրջ երեք տարի օտարերկրյա զանազան բարեսիրական կազմակերպությունների հատկացրած օգնությունները բաշխվեցին այս եղանակով: Սկզբնական շրջանում բաշխման այս մեխանիզմն անաչառության եւ հավասարակշռության տպավորություն էր թողնում եւ, կարծես, նրանում ներառվել էին բոլոր անապահով խավերը: Սակայն, կարճ ժամանակ հետո, հատկապես «Ջենո» ծրագրով իրագործվող նավթի բաշխման ընթացքում նախարարության դռներն սկսեցին բախել մեծ թվով քաղաքացիներ, որոնք ընդգրկված չէին 12 սոցիալական խմբերում, սակայն իրենց կարգավիճակով հաճախ ավելի «ծանր» էին: Օգնության բաշխման ընթացքում ի հայտ եկան եւ ձեւավորվեցին նաեւ մեր ժողովրդին անհարիր, նույնիսկ պատիվ չբերող մի շարք բացասական կողմեր: Արհեստականորեն, կարճ ժամանակում ռոճացան միայնակ մայրերի, ամուսնալուծվածների, միայնակ ծերերի թիվը: Այս տարի թվարկվածներին գումարվեց եւս մեկը՝ հացերների փոխանակման խառնաշփոթը, որի պատճառը նախապես արված այն հայտարարությունն էր, որ մայրաքաղաքում նավթ կտվի միայն ընդգրկված շրջանների սոցիալապես անապահով խմբերին:

Առավել տխուր էր հոգեբուժանոցներից հրաժարվողների պատկերը միայնակի կարգավիճակ ձեռք բերելու նպատակով: Հանուն տրվող օգնության փախստականներն ու աղետի գոտու բնակչության որոշ մասը չեն ցանկանում հրաժարվել իրենց ժամանակավոր կացարաններից, անգամ բնակարան ստանալու դեպքում: Նշված խմբերից բացի, մարդասիրական օգնությանն ավելացվեցին նաեւ մեծ թվով գործազուրկներ: Օգնությունը դարձավ սպասված աշխատավարձ, ապրուստի մշտական աղբյուր, որը նրանց զրկեց ինքնուրույն դառնալու շնորհից: Զգալով թույլ տված սխալը համապատասխան տեղերում, օրինակ զբաղվածության կենտրոնում, սկսեցին մտածել մարդասիրական օգնությունն ավելի բարոյական եղանակով օգտագործելու մասին «սնունդ աշխատանքի դիմաց», որը կիրառվում է սեզոնային աշխատանքների ժամանակ:

Միանշանակ չպետք է ասել, որ բնակչությունը մեծապես գոհ է տրված նվերից, բոլոր վարկածները հակառակն է պահանջում: Բողոքի, զայրույթի պահեր էլ են լինում անտեղյակությունից, իսկ ավելի հաճախ իրենց դեսության 3-րդ կարգի կամ «մաքսային երկրի» կարգավիճակը չհանդուրժելուց: Գուցե չես կարող լինել այս կամ այն աղբյուրով տրվող հատած լոլրուց կամ էլ բազմազավակներին նվիրաբերվող պատառոտված ու այրված հագուստներից, որոնցից շատերը հրաժարվեցին զուտ ազգային պատվախնդրությունից դրդված:

Համամայնե՞նք սոցիոլոգների այն տեսակետին, ըստ որի հումանիտար օգնությունը վաղուց հեռացել է հումանիզմի ակունքներից. այնուամենայնիվ դա է խոստանում Հայաստանի 93 թ. բյուջեն, որը եղել է 100 մլն դոլլար, իսկ հումանիտար օգնությունը կազմել է 120 մլն դոլլար: Այդ անհավասարակշռությունից դուրս կազմակերպությունները եւս հայտնվեցին անհասկանալի վիճակում օգնողի փոխարեն հիմնական բեռը կրելով իրենց ուսին:

Այս ամենը հուշում էր սոցիալական ծառայությունների ստեղծման անհրաժեշտությունը, մեկ, որոնք ավելի մեծ առաքելություն ունեն կատարելու, քան նպաստների կամ մարդասիրական օգնության բաշխումն էր: Այնուամենայնիվ ծառայությունների շնորհիվ կատարվեց մի կարեւոր գործ՝ հայտնաբերվեց եւ ձեւավորվեց սոցիալական ռիսկի խմբերի (դրանք 12 էին) մոտավոր քարտեզը, որում ընդգրկվեց շուրջ կես միլիոն մարդ: Այս համակարգով օգնությունը հատկացվում էր անհատին հաշվի չառնելով ընտանիքի սոցիալական ամբողջությունը բնութագրող մի շարք կարեւորագույն գործոններ, իսկ գյուղաբնակներն ընդհանրապես անտեսված էին:

Նշված մեխանիզմը եւս շուտով զգացնել տվեց իր անկատարելիությունը, ուստի ծագեց նոր, ավելի կատարյալ համակարգ մշակելու գաղափարը, որը հետագայում անվանվեց «Փարոս»: Վերջինս անցում էր անհատականից ընտանեկան օգնության, որի հիմքում ընկած էր ընտանիքի կարիքավորության աստիճանի գնահատման բալային համակարգը: Հաշվառվեցին հանրապետության 850 հազար ընտանիքներից 625 հազարը, այսինքն, բնակչության 70 տոկոսը: Սակայն, ինչպես պնդում են սոցիոլոգները, հանրապետությունում աղքատ է ավելի քան 90 տոկոսը: Այդ տարբերությունը, «Փարոս» համակարգի ներդրման աշխատանքային խմբի ղեկավար Աստղիկ Մինասյանի կարծիքով, առաջացել է մի քանի պատճառով: Նախ, քանի որ «Փարոսին» անդամագրվելը կատարվել է կամավորության սկզբունքով, ոմանք իրենց աղքատ կհամարեին, ուստի շատերը նվաստացած զգացին այն իրենց վերագրելուց, մի մասն անվստահությամբ վերաբերվեց, մյուսները դեռեւս չէին հասցրել գրանցվել կամ էլ հանրապետությունում չէին: Ըստ Ա. Մինասյանի, նոր համակարգը բավականին ճկուն եւ կատարյալ է, ընտանիքի գլխավորի ներկայացրած փաստաթղթերի եւ սոցիալական անձնագրի հարցումներին տրված անհայտ պատասխաններով հաշվի է առնվել ընտանիքի սոցիալական պատկերը: Կարեւորագույն առանձնահատկություններից մեկն էլ այն է, որ այս համակարգով օգնությունն ստանում է ընտանիքը եւ ոչ թե անհատը. բացի այդ հետեւում է օգնության կողմնորոշումը: Ի տարբերություն նախորդ համակարգի, որի ժամանակ առաջնությունը տրվում էր անհատին, «Փարոսի» հիմքում ընկած է ընտանիքի ամբողջության գաղափարը: Առաջին անգամ վերացվեց նաեւ քաղաք-գյուղ տարբերությունը, հաշվառվեցին յուրաքանչյուր ընտանիքի ունեցած հողատարածքը, նրա կացարանային արժեքը, ջրի եւ անջրդի լինելը, անասնագլխաքանակը, գյուղտեխնիկան եւ այլն:

ՀՀ սոցապ նախարարության աշխատողներից բացի, «Փարոս» համակարգի ստեղծմանը մասնակցել են նաեւ մի խումբ գիտնականներ փիլիսոփաներ, տնտեսագետներ եւ այլն, իսկ համակարգչային աշխատանքը կատարել է Երեւանի մաթեմատիկական մեքենաների գիտահետազոտական ինստիտուտը: Հավաքված տեղեկատվության մշակումը տեւեց մի քանի ամիս եւ միայն վերջերս պարզ դարձավ գրանցվածների մի մասի ընտանեկան կարգավիճակը:

Ծրագրի իրագործումը հնարավոր դարձավ ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության ֆինանսական աջակցության շնորհիվ, որը համակարգի ստեղծման համար տրամադրեց 35 հազար դոլլար: Այս համակարգով ընտանիքի կարիքավորության աստիճանը գնահատվում է սանդղահամակարգի մինչեւ 50 միավորի շրջույթում: Համակարգը գործել սկսեց ապրիլի 3-ից, երբ անապահով ճանաչված 50 հազար ընտանիքների 20 լ նավթ հատկացվեց: Իհարկե, Ա. Մինասյանն էլ համոզված է, որ դա դեռեւս «Փարոսի» լիարժեք կիրառումը չէ եւ նավթի հատկացվող քանակությունն էլ էապես չի ազդի ընտանիքի կարիքավորության վրա: Բայց, քանի որ օգնությունն էլ անսահմանափակ չէ, ուստի բաշխելիս մեծապես կառանձնացվի որոշակի բալային միավոր, իսկ որոշ դեպքերում էլ ընդառաջ կգնան առավել կազմակերպությունների ցանկությանը, երբ նրանք անհրաժեշտ կհամարեն հատկացումը կատարել որեւէ կատեգորիայի:

«Փարոսը», ինչպես տեղեկացրեց Ա. Մինասյանը, հնարավորություն է տվել հայտնաբերել ծայր աղքատության մեջ գտնվող մարդկանց եւ հակառակը, գրանցվողների մոտ ի հայտ են եկել խոշոր եկամուտներ, որոնց մասին հայտարարել են իրենք: Այնուամենայնիվ, չբացառելով, որ տեղեկատվության հավաքման ժամանակ կարող են լինել խարդախություններ կամ զանազան պատճառներով այնտեղ մուտք կգործի սուբյեկտիվիզմը, աշխատախումբը շուտով կսկսի «Փարոս» երկրորդ իրագործումը, որը նավթի բաշխումից հետո ենթադրում է անապահովների մի նոր հոսքի գրանցում, ինչպես նաեւ սոցիալական անձնագրի ստուգում, սխալների արագորեն ուղղում որոշակի հասցեում: Այս խնդրում ավելի մեծ աշխատանք ունեն կատարելու սոցիալական ծառայությունները, որոնք մինչ այդ լծված էին անձնագրերի լրացման գործին:

ՍԱՍՈՒ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

«Կեսքալանոց» համակարգը իրավական հիմքից զուրկ է

Հայոց լեզվի բուհական քննության նոր կարգը մշակող հանձնաժողովը իր երախտագիտությունն է հայտնում ամեն մի ելույթի առիթով՝ չկասկածելով, որ դրանցում անպայման տեղ կգտնի նաեւ շահեկան քննադատությունը:

Մասնավորապես շնորհակալ ենք հարգարժան ուսուցչապետ Մանվել Ասատրյանին «Ազգում» հրապարակած «Ձեռնարկները չլինեն տհաճ ու տխուր» հոդվածի համար, որի հետեւանքները, սակայն, մի հարցում, ցավոք, կարող են լինել «տհաճ», եթե ժամանակին չկանխվեն:

Այդ հարցը հետեւյալն է: Բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարությունը, հաստատելով հայոց լեզվի քննության նոր կարգը, հարցարանի կառուցվածքը եւ նմուշները, գիտակցաբար ի բաց առավ ստուգման կարգն ու գնահատման չափանիշները՝ հատկապես նկատի ունենալով նմուշների փորձարկման անհրաժեշտությունը: Այնուամենայնիվ նախարարության կոլեգիայի որոշման հրապարակմանը ուղեկցող ընդարձակ հոդվածում («Հայաստանի Հանրապետություն», 16.2.95) նշված է. «Հիմնական սկզբունքներով պահպանվում է նաեւ սխալների հաշվարկման մինչեւ այժմ կիրառվող համակարգը՝ որոշ բարեփոխումներով»: Իսկ «մինչ այժմ կիրառվող համակարգը» այն է, ինչի ջատագովն է հոդվածի հարգարժան հեղինակը, այսինքն անհիմն է նրա այն մտավախությունը, թե «խզում կարող է առաջանալ դպրոցական եւ ընդունելության քննության գնահատումների միջեւ»:

Տարօրինակն այն է, որ հարգարժան հոդվածագիրը, առանց որեւէ իրավական հիմքի, հայոց լեզվի քննության նոր կարգին է վերագրել գնահատման բոլորովին այլ սկզբունք (իբր «բոլոր հարցերն էլ գնահատվում են միանման կես միավոր») եւ ջանասիրությամբ քննադատել այն:

Դժվար է ասել, թե ով է թյուրիմացության մեջ գցել հարգարժան ուսուցչապետին: Բայց փաստ է, որ բարեխղճության եւ օրինապահության խնդրում այսպիսի մեղանչումների հետեւանքները ստիպված կլինեն կրել միամիտ դիմորդները: Ուստի հարկ ենք համարում բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարության եւ լեզվի պետական տեսչության անունից պաշտոնապես հայտարարել ի լուր բոլորի եւ մասնավորապես «Ազգի» ընթերցողների, որ ուսուցչապետ Մանվել Ասատրյանի վերոհիշյալ հոդվածում բուհական ընդունելության հայոց լեզվի առաջիկա գրավոր քննությանը վերագրված գնահատման «կեսքալանոց» համակարգը իրավական հիմքից զուրկ է:

Գնահատման իրական սկզբունքների ու չափանիշների մասին պաշտոնապես կհայտարարվի ՀՀ բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարության համապատասխան որոշման ընդունումից հետո:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԶԱՔԱՐՅԱՆ,
Լեզվի պետական տեսչության

Հ. Գ. Տարակարծություններ կան, հարկավ, այլ հարցերում եւս: Օրինակ, արդյո՞ք հայ դիմորդների համար միայն հայերենն է մայրենի լեզու, արդյո՞ք հարաբերելի չէ բուհ ընդունվողից պահանջել բնական լեզվազգացողության դրսեւորում, լեզվի գործնական իմացություն, այլ ոչ թե պարզապես դպրոցական ծրագրի սերտում, որ ստուգվում է ավարտական քննության ժամանակ, արդյո՞ք հարցարանի նմուշներում իսկապես կան «զուտ քերականական խնդիրներ», արդյո՞ք բուհական ընդունելության քննության հարցարանի միջոցով լեզվիմացության պահանջների հրապարակումը հենց ինքնին խթան չէ լեզուն ավելի խորությամբ յուրացնելու համար, իսկ հարցարանի կազմումը նաեւ կանոնարկման աշխատանք չէ, արդյո՞ք հետահայաց քննադատությունը գործին նպաստ բերելու լավագույն ձեւն է եւ այլն: Այդ եւ նման այլ հարցերին, եթե հարկ լինի, կանդրադառնանք մի այլ առիթով: Իսկ առայժմ խնդիրը հնարավոր թյուրիմացությունը կանխելն է:

Հ. Զ.

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Յուրաքանչյուրը պետք է կարողանա պաշտպանվել եւ օգնել մյուսներին

94 թվականին Հայաստանում գրանցվել է 103 արտակարգ իրավիճակ, որից 50-ը խոշոր ծավալների: Դրանցից շատերն ուղեկցվել են մարդկային զոհերով, մեծ վնասներ է հասցվել հանրապետությանը: «Տարիներ շարունակ տեսադաշտից դուրս է մնացել բնական եւ տեխնածին աղետներից բնակչության պաշտպանվածությունը, սակայն ներկայումս այն համարվում է առաջնային խնդիր», այդպես է գտնում ՀՀ արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությանը կից ստեղծված կադրերի վերապատրաստման ինստիտուտի տնօրեն Համլետ Մաթեւոսյանը:

ԱՊՀ տարածքում իր նախադեպը չունեցող ինստիտուտի ստեղծման նպատակը արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցերով կադրերի վերապատրաստումը եւ բնակչության զանգվածային ուսուցմամբ զբաղվելն է: Աշխատանքները տարվում են երկու հիմնական ուղղությամբ. առաջնայինն է համարվում ճյուղային եւ տարածքային կառավարման մարմինների ղեկավարների վերապատրաստումը: Ուսուցվում են այն հմտությունները, որոնք տեղական կառավարման մարմինները պարտավոր են կիրառել արտակարգ իրավիճակների դեպքում: Երկրորդ ոչ պակաս կարեւոր գործոնը բնակչության զանգվածային ուսուցումն է: Ինչպես պնդում է ինստիտուտի տնօրեն Համլետ Մաթեւոսյանը, «յուրաքանչյուր քաղաքացի պարտավոր է իմանալ, թե ճգնաժամային իրավիճակում ինչպես պաշտպանի իրեն եւ հարազատներին ու ինչպես ցույց տա առաջին օգնությունը»:

Բնակչության զանգվածային ուսուցումը ինստիտուտը նախատեսում է սկսել նախադպրոցական հիմնարկներից, որոնց համար մշակվել են ուսուցման ծրագրեր: Դրանք ոչ այլ ինչ են, քան արտակարգ իրավիճակներին վերաբերող խաղեր՝ մոմերի, նավթավառների կիրառմամբ, որոնք հրդեհների, հաճախ նաեւ մահվան, պատճառ են հանդիսանում: Ուսուցումը իր շարունակությունը կգտնի դպրոցական համակարգում: Լուսնախարարության հետ կնքված համաձայնագրով դպրոցում ուսուցումը կսկսվի 2-րդ դասարանից մինչեւ 10-րդ դասարան՝ «Կենսագործունեության, անվտանգության ապահովման դասընթաց» անվանումով: Մոտ երկու տարի է, բանակցություններ են տարվում նաեւ գիտության եւ բարձրագույն կրթության նախարարության հետ, հունվարի վերջին համատեղ հրավիրվել է սեմինար խորհրդակցություն, որտեղ բուհերի պրոռեկտորների, ամբիոնի վարիչների մասնակցությամբ քննարկվել եւ ամփոփվել են տարված աշխատանքները: Ուսումնական ծրագրերում ընդունվել է «Կենսագործունեության, անվտանգության ապահովման դասընթացը»: Պրն. Մաթեւոսյանը հայտնեց նաեւ, որ բուհական ծրագրերի առաջին մասն արդեն պատրաստ է եւ 1995 թ. այն կարող են ներդնել բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համակարգում: Որպեսզի դասընթացները ձեւական բնույթ չկրեն՝ ինստիտուտը առաջարկում է արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցերի ուսուցումը զուգակցել մասնագիտական այն առարկաներին, որոնք իրենց մեջ ընդգրկում են ընդհանուր արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ հիմնահարցերը: Այսինքն շինարարները պետք է պատրաստվեն սեյսմակայուն շինարարության ուղղությամբ, մանկավարժները՝ երեխայի անվտանգության եւ պաշտպանության, բժիշկները՝ աղետների դեմ առաջին բուժօգնության, տնտեսագետները՝ ճիշտ կողմնորոշվեն հիմնարկ ձեռնարկությունների գործունեությունը շարունակելու հարցում եւ այլն: Պրն. Մաթեւոսյանը համոզված է, որ այդ ճանապարհով 15 տարի հետո կունենանք գիտակից սերունդ:

Բնակչության զանգվածային ուսուցումը կնպաստի աղետների կանխարգելմանը:

Մ. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Ավստրիացիները դեմ են Մոխովցեի ատոմակայանի կառուցմանը

Չեռնոբիլի ատոմակայանի վթարից մոտ 9 տարի անց Ավստրիան և Սլովակիան նոր վեճ են սկսել Սլովակիայում, Վիեննայից 180 կմ հեռավորության վրա գտնվող Մոխովցեի ատոմակայանի շուրջ: 1989 թ. ռուսներն անավարտ թողեցին այդ ԱԷԿ-ը, որի ռեակտորներից երկուսը գրեթե պատրաստ էին: Սլովակիայի կառավարությունն չորս միջուկային ռեակտոր (յուրաքանչյուրը 440 մեգավատ հզորությամբ), որոնք սկզբունքորեն նման են նախորդ ռեակտորներին: Դրանցից երկուսը որոնք զուրկ են անվտանգության համապատասխան սարքավորումներից, հայտնվել են Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության սև ցուցակում և ենթակա են շտապ փակման: վարարվել 4-ով: Վերջապես, Մոխովցեի անվտանգության մակարդակը Բոհունիցեից շատ ավելի բարձր կլինի: Ի տարբերություն Բոհունիցեի ռեակտորների Մոխովցեի VVER 213 տիպի երկու նոր ռեակտորները կունենան վթարի դեպքում ռադիոակտիվությունը ներսում պահելու հատուկ համակարգ:

Ավստրիացիները և բնապահպանությունը ֆրանսիական «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանսի» և Բավարիայի «Բայերնվերկ» ընկերության վերահսկողությամբ ու աջակցությամբ ուզում է ավարտել ատոմակայանի կառուցումը: Ավստրիացիները բնապահպանությունը վկայակոչելով դեմ են արտահայտվում այդ շինարարությանը: «Լ'Էքսպրես» հանդեսի հաղորդման համաձայն՝ մոտ ժամանակներս Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը պետք է որոշի, թե արդյոք իսկ 1.4 մլրդ. ֆրանկ կհատկացնի Մոխովցեի ԱԷԿ-ի կառուցման ֆինանսավորման համար: Ռուսական գումարներ պետք է տրամադրեն նաև «Եվրատոմը» և հիշյալ երկու էներգետիկ ընկերությունները:

Ավստրիայի կառավարությունը և բնապահպանները վախենում են իրենց սահմանների մոտակայքում նոր ԱԷԿ-ի կառուցումից, քանի որ Չեռնոբիլի համախտանիշը դեռ առկա է Վիեննայում, որտեղ ատոմային էներգետիկան մերժված է 1978 թ. հանրաքվեից հետո: Մինչդեռ Սլովակիայի համար ատոմակայանն անհրաժեշտություն է: 1993 թ. հունվարի 1-ին Չեխիայից անջատված և 5.35 մլն. բնակչություն ունեցող Սլովակիան նոր է ոտքի կանգնում: Էներգամատակարարումով այժմ այդ երկիրն ստիպված է հրաժարվել գրեթե ամբողջ օգտագործումից, որը չափից ավելի է աղտոտում բնական միջավայրը: Սլովակները Բոհունիցեում արդեն ունեն Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը Սլովակիայից պահանջում է Մոխովցեի ԱԷԿ-ի ֆինանսավորման դիմաց

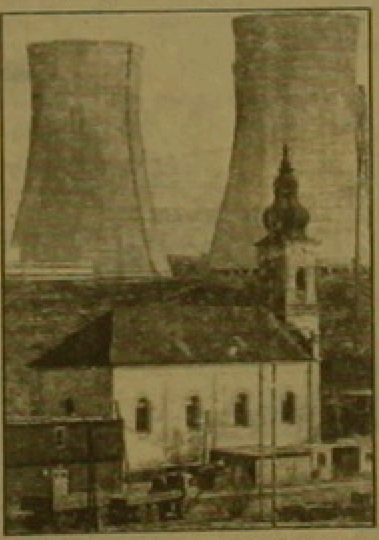

փակել Բոհունիցեի ատոմակայանը: Սլովակները չեն ուզում իրենց համաձայնությունը: Այս անհնարությամբ Սլովակիան առաջարկել է միջազգային մրցույթ, որի խաղաղ դեպքում արեւմտաեվրոպացիները կմասնակցեն Մոխովցեի շինարարության ֆինանսավորմանը: Բացի դրանից, Սլովակիայի համար միջուկային 6 ռեակտորների գոյությունն անհրաժեշտ չէ եւ նա կարող է բաները ոչնչացնել, թե այդ նախագծի իրականացման նպատակը լոկ «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանսի» միջազգային նվաճումն է: Իրականում այս գործում ֆրանսիական և գերմանական էներգետիկ ընկերությունները մեծ շահույթ չեն ունենա: Սլովակիայի էներգետիկ ընկերությունը իր ստանալիք վարկերը վերադարձնելու է տասնյակ տարիների ընթացքում: Մինչդեռ շինարարությունն իրականացնող ֆրանսիական և գերմանական էներգետիկ ընկերությունները կարող են ամեն ինչ կորցնել: Երբ Բոհունիցեում որևէ վթար պատահի, համաեվրոպական միջուկային էներգետիկան կարող է հարցականի տակ դրվել: Իսկ երբ վթար տեղի ունենա Մոխովցեում, հետեւանքներն էլ ավելի լուրջ կլինեն: Այնպես որ «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանսը» և «Բայերնվերկը» գործին մոտենում են ամենայն խստապահանջությամբ: Բացի դրանից, երբ Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը հրաժարվի Մոխովցեի ատոմակայանի շինարարության ֆինանսավորումից, Ռուսաստանն անմիջապես կառաջարկի իր ծառայությունները, բայց ոչ ավելի էժան գնով և անվտանգության ավելի ցածր մակարդակով: Իսկ դա արդեն պետք է անհանգստացնի ոչ միայն ավստրիացիներին, այլև ամբողջ եվրոպացիներին:

«Պաստուսեց»

ՊԵՏՐՈՍ ԲԵԲՐԵՏՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Թուրքիան բարի կամք է դրսեւորում, իսկ Հունական Կիպրոսն արագորեն զինվում է»

«Ջյումհուրիեթի» ափրիկյան համարներից մեկը տեղադրել է իր թղթակցի Կիպրոսից արված հաղորդումն այն մասին, որ Թուրքիան, որպես հաշտության բարյացակամ ժեստ, ետ է քաշել Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական բանակի 30 հազարանոց զորախմբի 20(?) տանկային ականանետներ: Թերթը նշում է, որ այդ քայլը կատարվել է այնպիսի ժամանակ, երբ Հունական Կիպրոսն արագորեն զինվում է: «Այդ քայլը, ինչպես նաև Թուրքիայի ծեոխի գնդակի հավաքականին արտգործնախարարության վերաբույլտվությունը՝ խաղալ Հունական Կիպրոսի հավաքականի հետ, բնութագրվում է որպես Կիպրոսում տիրող լարվածության մեղմացմանն ուղղված քայլ», նշում են դիտորդները եւ հիշեցնում, որ նախորդ տարվա նոյեմբերին Թուրքիան կղզուց ետ էր քաշել հիսուն հրասայլ: Իսկ Կիպրոսի հունական կառավարությունը, որը 1994-ին պաշտպանության համար 18 տրիլիոն լիրա էր ծախսել եւ այս տարի բյուջեից 11 տրիլիոն հատկացրել նոր զենքերի ձեռքբերման համար, Հունաստանի հետ սերտորեն համագործակցում է կղզում ուժերի հավասարակշռությունն իր օգտին փոխելու նպատակով: «Հունական կողմն այս կերպով ջանում է պաշտպանության դիրքերից անցնել հարձակողականի», նշում է «Ջյումհուրիեթը»:

ՆՈՅՅՈՒՆ ՏԱՊԱՆ

«Հրահանգ» եվրամիության կազմի մեջ մտնելու համար

Եվրամիության կազմի մտնելու նախապատրաստման յուրատեսակ «Հրահանգ» են առաջարկել եվրամիության երկրները Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի այն վեց պետությունների համար, որոնք մտադիր են միանալ եվրամիությանը: Դրանք են Լեհաստանը, Հունգարիան, Չեխիան, Սլովակիան, Բուլղարիան եւ Ռումինիան: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, այս երկրներից առայժմ միայն Լեհաստանն ու Հունգարիան են պաշտոնապես միության կազմի մեջ մտնելու հայտեր ներկայացրել: «Հրահանգում» պարզորոշ նշված է, թե ինչպիսին պետք է լինեն թեկնածուների օրենքները՝ համապատասխանելու եվրամիությունում ընդունված «չորս ազատությունների»՝ մարդկանց, կապիտալների, ապրանքների, եւ ծառայությունների ազատությանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«ԱՈՒՄ սինրիկյո»-ի անդամները փորձում են թաքնվել Ռուսաստանում

Տոկիոյի մետրոյում կատարված գազային գրոհից հետո «ԱՈՒՄ սինրիկյո» աղանդի հետեւորդները արդեն առնվազն երկու անգամ փորձել են մեկնել Ռուսաստան: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնեցին ճապոնական լավատեղյակ աղբյուրներից, այդ կրոնական կազմակերպության ակտիվիստներից մեկը պետք է Մոսկվա թռչեր մարտի 24-ին նախօրոք պատվիրված «Աէրոֆլոտի» ուղերթի տոմսով: Հատկանշական է, որ վերադարձի տոմս չէր գնված: Բացի դրանից, աղանդի 18-46 տարեկան 15 հետեւորդներ ապրիլի 4-ին դիմեցին դեպի ԱՊՀ երկրներ զբոսաշրջային ուղեւորություններ կազմակերպող Տոկիոյի ֆիրմաներից մեկին, խնդրելով իրենց շտապ աջակցել Ռուսաստանի մուտքի արտոնագրեր ստանալու գործում, Տոկիոյից հաղորդում է ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը: «ԻԶՎԵՍՏԻԱ», 8 ապրիլ

ՖԻԼԻՊԻՆՆԵՐ

Դարի զինված կողոպուտը Իպիլ քաղաքում

Ապրիլի 4-ին մոտ 200 խռովարար զինյալներ մտան և ավերեցին Ֆիլիպինների Մինդանաո կղզում գտնվող 50 հազարանոց Իպիլ քաղաքի զգալի մասը:

Ավտոմատներով ու նռնականետներով զինված խռովարարները ափ իջան տեղի ծովածոցում և բեռնատարներով շարժվեցին ուղիղ դեպի քաղաքի կենտրոն, որտեղ անմիջապես անկանոն հրաձգություն սկսեցին: Այն պահին, երբ տեղ հասան ոստիկանության ու բանակի ջոկատները, արդեն սպանվել էր մոտ 100 մարդ, կողոպտվել էին Իպիլում գտնվող յոթ բանկերից չորսը, թալանվել ու հրկիզվել էին կենտրոնական հանրախանութը, տասնյակ խանութներ ու գրասենյակներ:

Երկրի նախագահ Ֆիդել Ռամոսը քաղաքը հայտարարեց աղետյալ գոտի և կղզում արտակարգ դրություն մտցրեց: Հատուկ ծառայությունների տվյալների համաձայն, հանցագործությունը կատարել են մի խումբ կրոնական մոլեռանդներ: «Աբու Սայաֆ» անունը կրող խումբը հանդես է գալիս իսլամական պետության ստեղծման օգտին: Ահաբեկիչները կապեր ունեն Մերձավոր Արեւելքի, աֆրիկյան երկրների արմատականների հետ և, ինչպես կարծում են Իս տերությունում, մեղսակից են 1993 թ. Նյու Յորքի Համաշխարհային առեւտրի կենտրոնում կազմակերպված պայթեցմանը: Բացի դրանից, նրանք նախափորձ են ձեռնարկել Հռոմի պապի դեմ, առեւանգել են մարդկանց, այդ թվում ԱՄՆ-ից և Իսպանիայից եկած երկու միսիոներների: Այս տարվա հունվարին նրանք ահաբեկչական մի նոր ծրագիր են ձեռնարկել Ֆիլիպինյան մայրաքաղաքում: Ինչպես հայտնեց «Աբու Սայաֆ» խմբից ոստիկանությանը հանձնված փախստականներից մեկը, այս անգամ խռովարարները Իպիլ քաղաքի վրա ոտնձգիչ հարձակվում էին ձեռնարկել վրեժ լուծելով օրերս

իրենց վեց զինակիցների ձերբակալման համար: Այդ կազմակերպությունն առավել ծայրահեղականն է հարավային Ֆիլիպիններում, որտեղ անջատողական ղեկավարներից հանդես են գալիս մոտ մեկ տասնյակ ինքնավարության ու կառավարությունների:

Երկրի բնակչության 80 տոկոսից ավելին հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցու հետեւորդ է, վեց տոկոսը բողոքական, և Ֆիլիպինցիների միայն 5 տոկոսն են կազմում մահմեդականները (3,5 միլիոն): Սա է պաշտոնական վիճակագրությունը:

Իսլամը տարածված է հիմնականում երկրի հարավային կղզիներում ապրող ժողովուրդների մեջ: Իսպանիայի տիրապետության ժամանակներից այնտեղ գոյություն ունի այսպես կոչված ազգային ազատագրության «Մորո» ճակատ, որը պարբերաբար բանակցում է Մանիլայի հետ, ձգտելով հասնել ավելի մեծ ինքնավարության: Գործակալությունների կարծիքով, «Աբու Սայաֆը» երեք տարի առաջ «Մորո» ճակատից անջատված խումբ է, որն ընտրել է զինված պայքարի ուղին:

Ֆիլիպիններում մահմեդական համայնքը կազմակերպական հստակ ձեւեր չունի: Տեղացի մահմեդականների ղեկավարն է համարվում սուլթան Խոլոն, իմամները ամենից հաճախ մշտական ծխեր չունեն մզկիթներում եւ մնում են թափառական քարոզիչներ: Երկրի հարավային շրջանների տնտեսական հետամնացությունը, մահմեդական բնակչության աղքատությունը, առեւտրում ու բիզնեսում կարտելների բռնացումը հող են ստեղծում մոլեռանդության և ահաբեկչության համար:

Վերջին հաղորդումների համաձայն, ոստիկանությունը և բանակային միավորումները Իպիլը մաքրել են զինյալներից, որոնք հեռացել են շրջակա անտառները, որտեղ զենքի ու պարենի հենակետեր ունեն:

«Իզվեստիա», 6 ապրիլ

ԻՏԱԼԻԱ

Սպանվել է Գուչչի ֆիրմայի ժառանգորդը

Իտալական Գուչչի հագուստի եւ կաշվե արտադրանքի հայտնի ֆիրմայի տնօրեն 45-ամյա Մորիցիո Գուչչին Միլանի իր գրասենյակի դիմաց խլացուցիչով ատրճանակի 4 կրակոցներով սպանվել է երեկշաբթի, մարտի 27-ին, հաղորդում է «Ինտերնեշընլ Հերալդ Տրիբյուն» թերթն իր մարտի 28-ի համարում: Երկու անգամ կրակել են մեջքին, իսկ հետո երկու անգամ դիմացից՝ մոտ տարածությունից, մինչ նա մոտենում էր վերելակին: Ոճրագործը՝ 40-45 տարեկան լավ հագնված մի տղամարդ, նախճան ավտոմեքենայով փախուստի դիմելը, հասցրել է նաեւ վիրավորել շենքի պահակին:

«Չեմ պատկերացնում, թե ով կարող է այդպիսի անմարդկային արարք կատարել: Ըստ երեւույթին հաշիվներ մաքրելու հարց է եղել, բայց չեմ կարող որեւէ բացատրություն գտնել», ասել է վիճահարույց Դ՚Այելլոն՝ Գուչչիի փաստաբանը:

Որպես ընկերության տնօրեն, վերջին տարիներին Մորիցիոն դժվարին աշխատանք է տարել հարթելու համար նախ ընտանիքի ու գերդաստանի միջեւ, իսկ ապա նաեւ գործընկերների շրջանում ծագած վեճերն ու տարաձայնությունները: Իսկ 1993-ին, ընտանեկան կալվածքի հիսուն տոկոսի իր բաժինը վաճառելով, ֆիրմայի ամբողջ ղեկավարությունը նա հանձնել է արաբական Ինվեստկորպին մի կազմակերպության՝ Ինվեստկորպին, որը դրանից առաջ՝ 1987-ին, ընտանիքի մյուս անդամներից արդեն իսկ գնել էր որոշ բաժնետոմսեր: Ըստ լուրերի, այդ համաձայնությունը Ինվեստկորպի (որը տերն է նաեւ Փարիզի Շոմե եւ ԱՄՆ-ի 5-րդ պողոտայի Սաքս ընկերությունների բաժնետոմսերի) վրա նստել է 160-170 միլիոն դոլլար:

Մորիցիոն թոռն էր Գուչչիո Գուչչի անունով մի անձնավորության, որը ժամանակին Լոնդոնի Սավոյ հյուրանոցում մատուցող է աշխատել: Հետագայում զբաղվել է կաշեգործությամբ եւ փոխանցել հարազատ Ֆլորենցիայում գտնվող իր խանութը որդուն՝ Ալդո Գուչչիին, որն էլ ընտանեկան ձեռնարկության արտադրանքը կարողացել է հասցնել բարձր ոճի եւ նուրբ վարպետության այնպիսի միջազգային մակարդակի, որ ուրիշների նախանձն է շարժել:

«Մենք ցնցված ենք. Գուչչին առաջիններից էր, եթե ոչ հենց առաջինը, որ իտալական նորաձեւությունը արտահանեց միջազգային շուկա», նշել է Ֆենդի նորաձեւության տան ներկայացուցիչ Կառլա Ֆենդին, ավելացնելով՝ «նա լավ ճաշակի առաջավորներից էր»:

Թերթի լրատվությունից պարզ է դառնում, որ Գուչչի գերդաստանը դատարաստված էր հայհոյման, (?) քանի որ ընկերության ղեկավար պաշտոնի համար պայքարում Մորիցիոյի եւ նրա զարմիկ Պաոլոյի միջեւ ծագած վեճը գնալով խորանում էր: Այդ անհամաձայնությունները վերագրվում են նրանց պապին, որը, ըստ թերթի, սովորություն է ունեցել ամեն առիթով եղբայրներին ու զարմիկներին իրար դեմ լարել՝ ցույց տալու համար, որ նրանց մեջ արյունը սառած չէ:

Մորիցիոն, որ 1983-ին իր հոր Ռուդոլֆոյից էր ժառանգել ընկերության բաժնետոմսերի կեսը, հայտնի է եղել իր շռայլ ծախսումներով: Նա սեփական տներ է ունեցել Նյու Յորքում, Կոննեկտիկուտում, Հռոմում, Միլանում եւ Շվեյցարիայում: Նրան է պատկանել նաեւ առաջնակարգ մի առագաստանավ, որի համար նա վճարել է 6 միլիոն դոլլար: Ըստ նրանից 1985-ին բաժանված նախկին կնոջ՝ Պատրիցիայի նկարագրածի, Մորիցիոն վերջին շրջանում տառապելիս է եղել «հզորության մոլուցքով»:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

– Փազլյան ընտանիքը եւս լուրջ արվեստագետներով է ներկայանում: Ձեր ստեղծագործական աշխատանքները միավորվա՞ծ են:

– Տիկին Հասմիկ Փազլյանը, որ կարծում եմ, ծանոթ անուն է հայկական երաժշտասերների մեջ, բառերով բացատրականս չի հասկանում: Մեր համագործակցությունը ավելի շատ տիկնոջս՝ Սիրվարդի հետ է, որը մասնագիտությամբ նկարչուհի է եւ իմ բոլոր ներկայացումների ձեւավորումն է կատարել (զգեստների, երբեմն նույնիսկ դեկորների): Իբրեւ դերասանուհի մարմնավորել է բազմաթիվ դերեր, մասնավորապես «Տարտյուֆի» մեջ: Սիրվարդը համագործակցելուց բացի քննադատ է, անաչառ ու անկեղծ

լուրջ վստահ է: Արվեստագետը, անձամբ եւ ցավալի, այսօր մտածում է ու... հոլյան: Պետությունն է, որ ստեղծված այս ծանր վիճակի մեջ է կարգավորի, որպեսզի միջոց գտնի թատրոնը անկումից փրկելու համար: Ինչ առաջ հիացմունքով Սովետական թատրոնը, հիմա շարունակելով սակայն, որ երբ ավանդական թատրոնից մեր լավագույն դերասանները հեռացել են, առա սա իր լուրջ պատճառներն ունի: Աշխարհի բոլոր բարձրագույն թատերական թատրոնները հովանավորվում են կամ պետության կողմից (Օլդ Վիկ, Կոմեդի Ֆրանսեզ, Դոյչե Թեատր), կամ անձնական մեծ հիմնարկների կողմից: Պիտի ասեմ պետությունը միջոց չունի, պատասխանում բայց

թյունը խորհուրդ եւ հետեւողական քաղաքականությամբ, միջոց ու ջանք չխնայելով ստեղծեց թատրոնի ... թատրոն: Հայ հանդիսատեսը, որ հրաշալի ճաշակ ունի թատրոնի, այսօր թատրոնի հանդեպ իր կարոտը հագեցնում է թատերական թատրոնի բարձրարժեք ներկայացումները դիտելով: Մեկ նախապատրաստությամբ թատրոնը իր ազգային հողը պիտի ունենա:

– Աշխարհի տարբեր թատրոններում եք եղել: Ներկայիս հայ թատրոնն ի շարս այլոց իր տեղն ունի՞:

– Շատ բարդ հարց է: 19-ի վերջ 20-ի սկզբին (հայ թատրոնի փառավոր շրջան) դերասանական վարպետության շրջան էր, հիմա թատրոնը ռեժիսորական հղացման շրջանում է, այլեւս չի կարելի ինչ որ բան հագ-

Սրտասված հանդիպում

Պ. Փազլյան. «Պարզապես սիրեցի եւ սիրածս առաջ տանել ուզեցի»

Երբ Նասարոյի (դերասան) եւ Մամուլկոյի (հանդիսատես) միաձուլումով է իրականանում թատերական արվեստը (Պ. Փ.), այդ ընդհանրապես «պարադոքսալ» (Լեւոն Հախվերդյանի բնորոշումն է), բայց մասնավորապես Պերճ Փազլյանի պարագայում այն, թող ներվի նմանսիս, կայացել է: Ամենատարբեր օտար եւ հայազգի գնահատականներն մի կողմ դնելով պարզապես նշեմ հատվածներ մի խմբից. «Ի դեմս Փազլյանի ճանաչում եմ սփյուռքի ամենաշնորհալի ռեժիսորականին» (Լ. Հախվերդյան), «...մի հայ ռեժիսոր կա, որը կարող է հայ դերասանին ճշմարիտ խաղացնել՝ կանադահայ Պերճ Փազլյանն է: Ես նրա ընդամենը մեկ հեռուստաբեմադրությունն եմ տեսել. Նրանից «Չինարին սերն» էր: Զարմացա, չճանաչեցի մեր դերասաններին» (Հ. Հովհաննիսյան), սրանք Նասարոյի մասին: Մամուլկոյի բախտավորությամբ՝ իմ տեսած երկու հեռուստաբեմադրությունների («Չինարին սերը», «Մարդը եւ իր կեղեքը») պայծառ հիշողությամբ հավելեմ սոսկ կարծիքս՝ եթե դերասանուհի Ծամար Հովհաննիսյանն է մամուլկոյ-հանդիսատես. «... որպես հանդիսատես կրկնակի երջանիկ եմ, որովհետեւ ներկա եմ եղել մի հրավառության, որտեղ Մհեր Մկրտչյանը Պաղտասար ախպար էր, Պերճ Փազլյանը՝ Օզոնե»: Այս օրերին, երբ հայրենիքի տարբեր սրահներում (գրականության թանգարան, ԱՄՊ-ի դահլիճ եւ այլն) նշվում է նրա՝ թատրոնի եւ կինոյի դերասանի, բեմադրիչի, թատերագետի, մանկավարժի, թարգմանչի, գրողի ստեղծագործական 50-ամյակը («Ազգը» գրել է մի խնջույքի մասին), ի դեռ ճանաչելու պատիվն ունենալով համոզված եմ՝ տաղանդավոր մարդը համեստ է ու առինքնող: Տորոնտոյի «Ազգի» հարգարգայից «Երիտասարդաց թատերախմբի», «Նոր բեմ», «Վահրամ Փափազյան», «Ազատ բեմ», «Հայ բեմ» տարբեր տարիներին Պոլսում, Բեյրութում եւ Մոնրեալում ստեղծած թատերախմբերի հիմնադիր, Կանադայի «Արմենոսաֆ» հայկական հեռուստաժամի տնօրեն Պերճ Փազլյանի հետ:

ալ: Ես շատերի առածները եմ լսում, բայց անվերապահ ընդունում եմ նրա խոսքերը:

– Պերճ Փազլյանի մասին իբրեւ նկարչի էլ գնահատականներ կան. նկարիչ եւ դերասան-բեմադրիչ Փազլյանը տարբերակվա՞ծ արվեստ ունի:

– Ոչ: Իմ բեմադրությունները տեսողական են: Արվեստում սխալ է բաժանումներ անելը: Նկար նայելիս սպասում եմ հարմոնիա կա՞: Ի՞նչ հարմոնիա. ներդաշնակությա՞ն մասին է խոսքը, ինչ է ներդաշնակության համար պատասխան լավ է կառուցված: Կառուցվա՞ծ, շենք է, ինչ է: Կնշանակի, որ արվեստները նույն սկզբունքներն ունեն, տարբերությունը օգտագործված նյութն է:

– Վերջերս հանրապետությունում թատրոնի ծանր վիճակից ծնվեց «Թատրոն» հիմնադրամը: Ձեզ համար թատրոնը սրբություն է: Անգամ այստեղի՞ն նվիրումի պակաս կա, թե ուրիշ մի բան, որին ի հետեւանք միայն Սովետական թատրոնը չէ, որ պարտք ունի:

– Անկեղծ ասած միայն նյութական դժվարությունը չէ, որ առկա է: Ստեղծագործական լուրջ խնդիրներ կան: Սա չի նշանակում, թե տաղանդավոր մեր հանրապետությունում այլեւս չկան:

– Ո՞ւմ եք տեսնում նրանց շարքում:

– Թատրոն լավորասոռական, «Մետր» թատրոնում կան ուժեր, որոնք հետագայում մեծ հաջողությունների կհասնեն: Բայց ստեղծագործական այդ ուժերը զարգացնելու համար ծնողները պետք է գործեն, իսկ երբեմն նույնիսկ անհատական գործերը գնահատող չկան:

– Ասել է, թե դերասանակա՞ն խումբը լավը չէ:

– Դերասանի պարագայում էլ նույն հարցը գոյություն ունի, որովհետեւ այսօր ավելի շատ վերապրելու ակտիվ կա. իսկ ստեղծագործել խնդիր: Բացառություններ կան, բայց ընդհանուր առմամբ. սա

կտրի ուրիշ տեղերից եւ հոգա արվեստի մասնավորապես թատրոնի մասին (թատրոնի մեջ են համախմբվում բոլոր արվեստագետները): Պետությունը պիտի ենթադրի արդի ոչ պակաս կարեւոր մի հանգամանք՝ թատրոնը ամենակարեւոր ազդակն է գաղափարները դաստիարակելու, նրանց մշակութային հարստացնելու, զարգացնելու: Հին հույների ասածով, ժառանգության մասին լավագույնս տեղեկանում ենք Սոֆոկլեսից, Էսքիլեսից, Էվրիպիդեսից. Շեքսպիրից գաղափար ենք կազմում Եղիսաբեթյան շրջանի մասին: Այսօր Հայաստանում թատրոնի միջոցով մտածելակերպը չի ստեղծվում: Սա անկում է:

– Իսկ արտերկրի՞ գաղութներում: Պոլսում երբեմնի թատերական ավանդներն այսօր հիշողություն են:

– Արտերկրում Լիբանանի գաղութը ազգային դիմագիծ ունեւ, հետեւաբար թատրոնն էլ իր բաժինն գործ ուներ: Այսօր օրեցօր ընդլայնվող լուսանցքայնության 2000-2500 հոգանոց հայ գաղութը ազգային դիմագիծ չունի: Ինչ վերաբերում է Պոլսին, բարեկամս կառավարու-

ցնել, 4-5 հոգի կողքից հավաքել եւ «Համլետ» կամ «Մակբեթ» խաղալ: Ամբողջ «Մակբեթը» մի փիլիսոփայություն, մի հոգեբանություն պիտի լինի: Որա մեջ, կասկածից դուրս է, որ դերասանները զորավոր պիտի լինեն: Առաջինը հանճարեղ Համլետ է խաղացել, բայց շուրջն ինչ են արել, անհայտ է: Այսօր թատրոնը պահանջում է օգտագործել գոյություն ունեցող բոլոր տեխնիկական միջոցները: Համակարգչի ու լույսի օգտագործումով ժամանակակից թատրոնը նոր ստեղծված լեզվով պիտի խոսի: Որանից մեկ տարի առաջ «Մակբեթը» դիտեցի Մեյրոպոլսում, ժամանակակից մեծագույն բեմադրիչ Ռոբերտի լուսամամբ: Ցնցված եմ: Մեր պետությունը պիտի մտածի ժամանակակից տեխնիկայի միջնորդությամբ թատրոնը հարստացնելու անհրաժեշտության մասին: Ասենք դերասանները, բեմադրիչները մեծավոր են, միակողմանի կլինի. երբ միտք ունես ու պատասխան չունես, ինչպե՞ս պիտի նկարես, երբ միտք ունես ու գրիչ չունես, ինչպե՞ս պիտի գրես: Պաստառի, գրիչի նման բեմը պիտի իր կարողությունները ունենա:

– Ձեր կենսագրությունը ծանոթ անձինք շեշտում են թատրոնի նվիրյալի՝ Ձեր բացառիկ աշխատանքը: Նույն Ձեր մեծությունը գիտակցու՞մ եք:

– Արածս մեծ գործ չեմ համարում. պարզապես սիրեցի եւ սիրածս առաջ տանել ուզեցի: 2-3 տարի առաջ Փարիզի «Բորդաս» հրատարակչության կողմից լույս տեսավ թատրոնի մասին 1200-1300 էջանոց մի հանրագիտարան: Շատ զգացվեցի, երբ անունս տեսա այդ պատվավոր գրքում:

Մի էջի սահմաններում հնարավոր չեղավ ամփոփել արվեստագետի հետ հետաքրքիր եւ ռաանդի հարցազրույցը: Մեկ ուրիշ անգամ մենք անպայման կանդրադառնանք այդ զրույցին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԴԱՓՆԵԿԻՐՆԵՐ

Սոլժենիցինը Բրանկատիի մրցանակ ստացավ

«Մշակույթի առողջ զարգացումը ողջամիտ հավասարակշռությունն է պահպանողականության եւ նորի աճող որոնումների միջեւ: Այս խնդրի լուծման հիմնական պայմանն է գրողի պատասխանատվությունն իր իսկ հանդեպ, իր ընթերցողի եւ Աստծո հանդեպ»: Երեքշաբթի օրը Մոսկվայում այսպես հայտարարեց Ալեքսանդր Սոլժենիցինը՝ իրեն իտալական Բրանկատիի հեղինակավոր մրցանակ հանձնելիս, որն ամեն տարի շնորհվում է մշակույթի բնագավառում ձեռք բերված ականավոր նվաճումների համար:

Մրցանակը կրում է ականավոր սիցիլիացի հանրահայտ գրականագետ Վիտալիանո Բրանկատիի անունը, որը հայտնի է ձեռք բերել՝ ֆաշիստական Իտալիայի կենցաղը եւ բարքերը երգիծելու պատկերումների համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Պետրոս Հաճյանի պատմվածքները՝ առանձին գրքով

Բուենոս Այրեսի «Արմէնկրաֆ» հրատարակչությունը 1995-ին լույս է ընծայել Պետրոս Հաճյանի «Հրամմեցեք, պարոններ» պատմվածքների ժողովածուն տիկին Ռոզա Սանոսյանի մեկենասությամբ: 1933-ին ծնված գրողը սկզբում ուսուցչություն է արել Տեր Զորի եւ Հալեպի մի շարք վարժարաններում: 1970-ից ապրում է Բուենոս Այրեսում, պաշտոնավարում Ս.Գ.Լ. կրթական հաստատության տնօրենությունը: Ծավալել է նաեւ հանրային-հրապարակագրական գործունեություն, եղել է Հալեպի «Արեւելք» պաշտոնաթերթի փոխխմբագիր, այնուհետեւ՝ Բուենոս Այրեսի «Արմենիա» օրաթերթի (1971-86) խմբագիր: Հեղինակ է «Հայ մտքի մշակներ» հայերեն-իսպաներեն երկհատորյա աշխատության եւ քերականության դասագրքերի:

192 էջանոց պատմվածքների վերոհիշյալ ժողովածուի առանցքը սփյուռքահայ կյանքի կարեւոր ժամանակահատված է:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Հյուսթոնի մասին գիրք բամբասանքներից

Նշանավոր դերասանուհի եւ երգչուհի Ուիթնի Հյուսթոնը նորից հղի է եւ պատրաստվում է իր 2-ամյա Բոբի Կրիստինին մենակ չթողնել:

«Թիկնապահը» ֆիլմի թխամաշկ աստղի մասին Ջեֆրի Բոումենը հավաքել է բոլոր բամբասանքներն ու վերջերս մի գիրք հրատարակել: Չնայած Ուիթնիի եւ նրա ամուսնու՝ Բոբի Բրաունի դժգոհությանը, երգչուհու «կենսագրությունը» արագորեն վաճառվում է:

ԿՈՐՈՒՍՏ

Վախճանվել է վտարանդի գրող Վլադիմիր Մաքսիմովը

Մարտի 26-ին, Փարիզում 64 տարեկան հասակում քաղցկեղից մահացել է ռուս ականավոր գրող եւ դրամատուրգ Վլադիմիր Մաքսիմովը (իսկական ազգանունը Սամսոնով), հաղորդում է «Ինտերնեյշնլ Հերալդ Տրիբյուն» թերթն՝ իր մարտի 28-ի համարում:

Մաքսիմովը ծնվել է 1930-ի նոյեմբերի 27-ին: Ծնողները զոհ են դարձել Ստալինի բռնություններին, եւ նա թափառաշրջիկի կյանք է վարել՝ միանալով փողոցային ավազակախմբերին, որոնց հաճախ հետապնդել է ոստիկանությունը: Ժամանակ առ ժամանակ բանտարկվել է կամ հատուկ ճամբարներում է անցկացրել իր կյանքը:

Գրականություն մուտք է գործել 1952-ին, բայց իսկական համբավ է ձեռք բերել առաջին անգամ 1962-ին, երբ ուրիշ այլախոհների հետ հրատարակել է այլախոհական գրականության մի անթոլոգիա: Նրա «Մարդը կենդանի է» կարճ պատմվածքը մեծ հաջողությամբ բեմադրվել է՝ արժանանալով քննադատների եւ հասարակության գնահատականին: Թղթակցել է «Օկտյաբր» գրական հանդեսին, սակայն 1968-ին հեռացել է՝ բողոքելով խորհրդային բանակի Չեխոսլովակիա ներխուժման դեմ: Իր հայացքների եւ գործունեության համար 1973-ին վտարվում է Գրողների միությունից, իսկ հաջորդ տարի՝ երկրից: Վտարանդիության մեջ հիմնում է մի քանի լեզուներով հրատարակվող «Մայրցամաք» գրական պարբերականը, որի էջերում շատ անվանի այլախոհներ ու վտարանդի գրողներ էին երեւում:

Մաքսիմովը առավել հայտնի էր իր «Արարման 7 օրերը» եւ «Գնացք դեպի Մոսկվա» ստեղծագործություններով:

Հ. Օ.

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Դատ «Պարի մատչի» դեմ

Բեմադրիչ Ռոման Պոլանսկին եւ նրա կինը

դերասանուհի Էմանուել Սենիեն («Դառը լուսին»), պնդում են, որ «Պարի մաչ» ամսագիրը տպագրել է իրենց անձնական լուսանկարները առանց ամուսնական զույգի համաձայնության: Պոլանսկին եւ Սենիեն դատի են տվել ամսագրի հրատարակիչներին՝ պահանջելով նրանցից 27 հազար դոլարի չափով բարոյական վնասի փոխհատուցում:

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Գոմելսկին վերականգնում է ԲԿՄԱ-ի երբեմնի փառքը

ՎԱՐԴԱՆ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ,
Բեյրութ

Բասկետբոլի միջազգային ֆեդերացիայի «ՖԻԲԱ-բասկետբոլ» ամենօրյա պաշտոնական հանդեսը ծավալուն հոդված է նվիրել ռուսական բասկետբոլի վերածննդին:

«Աշխարհահռչակ մարզիչ, Սեուլի օլիմպիական խաղերի ոսկե մեդալակիր, Խորհրդային Միության բասկետբոլի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Գոմելսկին այսօր փորձում է վերականգնել նախկին զավթակիր Մոսկվայի բանակայինների երբեմնի փառքը», գրում է հանդեսը: 1971-ին Անտվերպենում (Բելգիա) ԲԿՄԱ-ն, 67-53 հաշվով հաղթելով Իտալիայի «Վարեզե» թիմին, տիրել էր եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթին: Սակայն դրանից հետո, հակառակ 1972-ի եւ 1988-ի մյունխենյան ու սեուլյան օլիմպիական ոսկե մրցանակներին, ռուսական բասկետբոլի ակումբներին չհաջողվեց տուն բերել եվրոպական ակումբների չեմպիոնների տիտղոսը:

Որոշ ժամանակ աշխատելով Ֆրանսիայում, Իսպանիայում, Միացյալ Նահանգներում, Գոմելսկին վերադարձավ Ռուսաստան, նշանակվելով ԲԿՄԱ-ի գլխավոր մարզիչ: Հիանալի գիտելիքներով եւ ուժեղ անհատականությամբ Գոմելսկին կարճ ժամանակում կրկին իր հարազատ ակումբը ԲԿՄԱ-ն հասցրել է աշխարհամասի ուժեղագույնների կարգին:

Հանրահայտ մարզչին «գտնելով» մոսկովյան իր տանը, «ՖԻԲԱ-բասկետբոլի» լրագրողներն ուզում էին իմանալ 10 միլիոն դոլարի հասնող մի դրամագլխի մասին, որը պետք է օգտագործվի նախկին խորհրդային եւ ռուս տաղանդավոր բասկետբոլիստներին ԲԿՄԱ-ի շարքերը ներգրավելու: Այդպիսիներից են ուկրաինական հպատակությամբ, բայց ռուսական արյունով (ըստ Գոմելսկու բնութագրման) Ալեքսանդր Վոլկովը, լիտվացիներ Ռիմաս Կուրտինայտիսը ու Արվիդաս Սաբոնիսը, որոնք լինելով նախկին Խորհրդային Միության աստղերից, այսօր խաղում են Մադրիդի «Ռեալ» թիմում:

Թեկնածուներից է նաեւ «Ալբանս Հոուքսի» եւ Ռուսաստանի հավաքականի հիմնական խաղացող Սերգեյ Բազարեւիչը:

«Փողը գալիս է սխալների միջոցներից: Այսօր Ռուսաստանում կան շատ հարուստ մարդիկ, որոնց համար դժվար չէ մեծ գումարներ ներդնել այնպիսի լավ ծրագրի մեջ, ինչպիսին ԲԿՄԱ-ն ուժեղագույնների շարքը դուրս բերելն է: Բոլոր Սեուլում էր 1988-ին, երբ օլիմպիական նկատմամբ [illegible] պարտությունից հետո Հարավսլավիայի հիանալի թիմին, ապա ԱՄՆ-ի NBA-ի աստղերի աստղերին: Ներկայումս ամենավերջին խաղացողների խառնուրդ ենք ռուսական դպրոցում, շահելով ոսկե մեդալներ: Վերջին երկու տարիներին բասկետբոլը վերածնունդ է ապրում Ռուսաստանում: Մենք ունենք մի շարք շատ լավ խաղացողներ, մարզիչներ, ակումբներ եւ մարզադահլիճներ, առավել եւս փող եւ օտար խաղացողներ: Համաձայն եմ վերջին երկու տարիներին արժանի մեդալակիր է դարձել եվրոպայի եւ աշխարհի առաջնություններում: Չի մնացել ոչինչ պետք է անել ակումբային մակարդակով»:

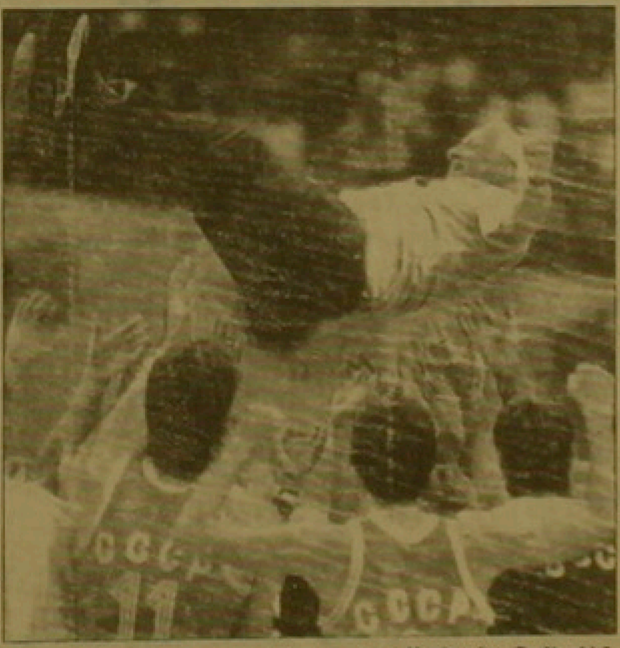

Օդ է սլանում Ալեքսանդր Գոմելսկին

Ռուսաստանի հավաքականի առավելությունը հասնել Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին, դժվարին խնդիր է: Եվրոպայի առաջնությունում միայն չորս թիմեր իրավունք կստանան մասնակցել օլիմպիական խաղերին: Թեկնածուների թվում են Հարավսլավիայի, Հունաստանի, Լիտվայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Սլովենիայի ազգային հավաքականները:

ԱՄՆ-ի «Երազանքների թիմի» հետ առայժմ դժվար է մրցակցել որեւէ հավաքականի, սակայն Ռուսաստանի աստղերը նրանց բառնի դիմադրություն ցույց տվեցին աշխարհի վերջին առաջնությունում, տարվելով միայն 17 միավորով: Այսօր ռուս խաղացողները իրենց վարպետությունն ու տաղանդը ցուցադրում են Միջին Արեւելքի, Եվրոպայի ու Ամերիկայի բազմաթիվ ակումբներում: Բասկետբոլային մասնագետները, հաշվի առնելով Գոմելսկու անսպառ եռանդը եւ կազմակերպչական մեծ տաղանդը, նրանից նվաճումներ են կանխատեսում Ռուսաստանին: «Գենդալֆ» Գոմելսկին բոլոր հնարավորություններն ու եռանդն ունի հասնելու երազների իրականացմանը:

պայմաններն ունենք հաղթելու եվրոպական տիտղոսի վրա, որն ավելի է տալու շահեր առավելվել տակտիկական եւ ինտուիտիվային իրավիճակներից», ասում է Գոմելսկին:

Խոսելով ռուսական բասկետբոլի վերածննդի մասին, Գոմելսկին լավատեսորեն շարունակում է. «Լինելով երկար տարիներ Ռուսաստանից դուրս, վերադարձա եւ տեսա, որ շատ բան փոխվել է: Մենք միշտ էլ ունեցել ենք շատ ու շատ տաղանդավոր խաղացողներ: Դժվարությունները եղել են միայն ֆինանսական ու կազմակերպչական բնույթի, ինչպես վերջին 20 տարիների ընթացքում: Մեր վերջին մեծ արդյունքը

Մայքլ Ջորդանը նույնն է մնացել

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

17 ամսով բաժանվելով բասկետբոլից, առասպելական Մայքլ Ջորդանը, ինչպես հայտնի է, վերադարձավ խաղադաշտ եւ կրկին հանդես է գալիս Չիկագոյի իր հարազատ «Բուլզ» թիմում: Շատերին հետաքրքրում էր այն հանգամանքը, թե կկարողանա՞ արդյոք Ջորդանը տեւական ընդմիջումից հետո հաջողությամբ հանդես գալ: Ինչպես ցույց է տալիս պատմությունը, շատ դեպքերում բարձրակարգ մարզիկների վերադարձը անհաջող է լինում: Ընդ որում դա մեծ ռիսկի հետ է կապված եւ անվանիները հեշտությամբ կարող են հեղինակազրկվել: Ժողովուրդը երբեք չի ների անցյալի չեմպիոններին նման անհաջողությունները: Մայքլ Ջորդանի առաջին 4 խաղերն էլ NBA-ի առաջնությունում այնքան տպավորիչ չէին: Բայց խաղից խաղ զգացվում էր, որ աշխարհահռչակ բասկետբոլիստը մտնում է լավ մարզավիճակի մեջ եւ վերագտնում է իր նախկին հզոր խաղը:

Նյու Յորքի «Մեդիսոն սքվեր գարդեն» հանրահայտ մարզահամալիրում «Չիկագո Բուլզը», երբ 113-111 հաշվով հաղթեց տեղի «Նիքսս» թիմին, Մայքլ Ջորդանն իր թիմին բերեց 55 միավոր, որն առայժմ պրոֆեսիոնալ բասկետբոլի առաջնությունների ռեկորդ է: Մայքլ Ջորդա-

նը, որը նախկինում կրում էր 23 համարի համազգեստը, այժմ հանդես է գալիս 45 համարի մարզաշապիկով: Ոչ, հերոսը դեռ կենդանի է, մնացել: Մայքլ Ջորդանի վերադարձով NBA-ի առաջնությունը էլ ավելի հետաքրքիր է դառնում:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Շումախերը տխրում է

«Ֆորմուլա-1»-ի աշխարհի չեմպիոն գերմանացի ավտոարշավորդ Միխայել Շումախերն անգլիական մամուլում հայտարարեց, որ մի շարք սկանդալներից հետո կարող է լքել աշխարհի ներկայիս առաջնությունը: Շումախերը, որի պայմանագիրը «Բենետոն» թիմի հետ ավարտվելու է այս տարեվերջին, հայտարարեց, որ իր նվաճումները չեն տեսնվում են տարբեր տեսակի վեճերի պատճառով: Նա մտադիր է տեղափոխվել «Ինդիկա» դասի ավտոարշավի ասպարեզ, որտեղ հանդես է գալիս Մենսելը:

Բրազիլիան իր թեկնածությունն է առաջարկում

Գերմանիայից եւ Հարավային Աֆրիկայից հետո Բրազիլիան նույնպես իր թեկնածությունը դրեց 2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունը կազմակերպելու համար: Աշխարհի բազմակի չեմպիոններ Գերմանիան ու Բրազիլիան ընդամենը մեկական անգամ են կազմակերպել աշխարհի առաջնությունները, Բրազիլիան՝ 1950-ին, իսկ Գերմանիան՝ 1974-ին:

ԵՎՐՈՊԱ-96

Կամինեռոն չի մասնակցի Հայաստան-Իսպանիա խաղին

ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած աշխարհի վերջին առաջնությունում Իսպանիայի հավաքականի լավագույն կիսապաշտպան Խոսե Լուիս Պերես Կամինեռոն Մադրիդում գլխուղեղի վիրահատության ենթարկվեց: Բժիշկները վկայում են, որ նա 2 ամսով ի վիճակի չի լինի ֆուտբոլ խաղալ: Դա նշանակում է, որ իսպանական հավաքականի առաջատար խաղացողներից մեկը չի մասնակցի ապրիլի 26-ին Երեւանում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի Հայաստան-Իսպանիա խաղին: Զարմանալին այն է, որ Մադրիդի «Ատլետիկո» թիմի եւ իսպանական հավաքականի կիսապաշտպան Կամինեռոն գլխի վնասվածքը (այլ տակի ոսկոր է ջարդվել) ստացավ [illegible] ժամանակ «Բարսելոնի» դարպասապահ Կառլոս Բուսկետսի հետ ընդհարվելու պահին: Կառլոս Բուսկետսի մասին, որին իսպանիայի ֆուտբոլասերներն անվանում են «ամոթի ձեռքերի մարդը», «Մարկա» թերթն է գրել: Այնուամենայնիվ, նրա ձեռնտուն Հայաստանի հավաքականի դեմ Իսպանիայի թիմից դուրս մնաց լավագույն խաղացողներից մեկը, շնորհակալություն Բուսկետսին:

Գ. Ա.

ՇԱԽՄԱՏ

Մոնտե Կառլոյի մրցաշարն ավարտվեց

Վերջնագիծը հատեց Մոնտե Կառլոյում տեղի ունեցած շախմատի միջազգային սուպերմրցաշարը:

ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը, որը ժամկետից շուտ ապահովել էր առաջին տեղը, եզրափակիչ տուրում 2-0 հաշվով հաղթեց Շիրովին եւ ի վերջո 22 հնարավորից վաստակեց 16 միավոր: Կարպովը 1.5 միավորով առաջ անցավ 2-րդ տեղը գրաված Վիշվանաթան Անանդից, որը եզրափակիչ տուրում 1.5-0.5 հաշվով հաղթեց Վլադիմիր Կրամնիկին: Երրորդ տեղը բաժին հասավ ուկրաինացի գրոսմայստեր Վասիլի Իվանչուկին, որը վաստակեց 14 միավոր: Իվանչուկը վերջին տուրում 2-0 հաշվով հաղթեց ֆրանսիացի գրոսմայստեր Ժոել Լոտիեին: 13 միավորով 4-րդ տեղում է Վլադիմիր Կրամնիկը: Ուժեղագույն հնգյակը եզրափակում է Գատա Կամսկին (ԱՄՆ), որը վաստակել է 12 միավոր: Հիշեցնենք, որ Կամսկին առաջիկա աշնանը ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի կոչումը վիճարկելու է Անատոլի Կարպովի հետ: Այս մրցաշարում Կարպովը Կամսկուն հաղթեց 2-0 հաշվով: Երեւում է լավ ձեռքամարզված է Անանդը, որն իր հերթին Պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի կոչումը վիճարկելու է Գարրի Կասպարովի հետ: Մոնտե Կառլոյի մրցաշարում կայծակնային հետ հանդիպումներ երկու անգամ, մեկն առանց խորհրդածության, մյուսը կարճ ժամանակով: Արագ շախմատում փայլուն հանդես եկավ Անատոլի Կարպովը, որը 11 հնարավորից վաստակեց 10 միավոր:

«Կույր» շախմատում լավագույն արդյունքը ցույց տվեց ռուսաստանցի երիտասարդ գրոսմայստեր Վլադիմիր Կրամնիկը, որը 11 հնարավորից վաստակեց 8 միավոր: Աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը 11 մրցախաղերից միայն մեկում պարտություն կրեց, նախավերջին տուրում զիջելով հոլանդացի գրոսմայստեր Պիկետին: Կարպովը 6 մրցախաղերում հաղթեց մրցակիցներին, ընդ որում դրանցից չորսում 2-0 հաշվով:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռոնալդ Կուման ուզում է լքել «Բարսելոնը»

Հոլանդացի անվանի ֆուտբոլիստ Ռոնալդ Կումանը հայտարարեց, որ Իսպանիայի ընթացիկ առաջնության ավարտից հետո պետք է լքի «Բարսելոնը» եւ վերադառնա հայրենիք: «Բարսելոնի» պես մեծ թիմ անկարելի է գտնել, քանի որ նման թիմ չկա: Ուրիշ տեղ գնալու ցանկություն չունեմ: Անձնական խնդիրներով եւ ցանկություններով պետք է վերադառնամ իմ հարազատ երկիրը», Կատալոնիայի «Էլ Պերիոդիկո» թերթում տպված հարցազրույցում հայտարարեց Ռոնալդ Կումանը: Անվանի ֆուտբոլիստը միաժամանակ ավելացրեց. «Իմ որոշումն ամենեւին կապված չի Կրոյֆի եւ իմ հարաբերությունների հետ: Նրա շնորհիվ է, որ ես եկա «Բարսելոնա» եւ ունեցա մեծ հաջողություններ: Կարեւորն այն է, որ ես հեռանում եմ գլխավոր մրցանակով»: Կումանի հայ-

րը, որը Հոլանդիայի «Գրոնինգեն» թիմի ղեկավարն է, հայտարարեց, որ հնարավոր է որդին խաղա իր թիմում: «Մենք սպասում էինք նրան, բայց առաջին հերթին դա պետք է լինի իր որոշումը», ասաց Ռոնալդ Կումանի հայրը:

«Բարսելոնի» ղեկավարները Կումանին փոխարինող են փնտրում: Խոսակցություններ են գնում Բրազիլիայի հավաքականի պաշտպան Մաուրո Սանտոսի եւ Ֆրանսիայի «Օսեր» թիմի խաղացող Ֆրանկ Վեռլասի մասին:

ԹԵՆԻՍ

Աղասիի առաջին ելույթը ուժեղագույնի դերում

Ճապոնիայում մեկնարկել է թենիսի միջազգային խոշորագույն մրցաշարը, որին մասնակցում է նաեւ համաշխարհային դասակարգման ցուցակում օրերս առաջին տեղը գրաված Անդրե Աղասին: Տանդավոր թենիսիստը, ինչպես նաեւ նրա հայրենակիցներ Մայքլ Չանգն ու Ջիմ Կուրյեն իրենց եւ լույթները կսկսեն 2-րդ փուլից: Այստեղ ուժեղագույններից փոր Սամպրասը, Գորան Իվանիշեւիչը, Ստեֆան Էդբերգը, Եվգենի Կաֆելնիկովը ներգրավված են Բարսելոնում տեղի ունեցող մրցաշարին: Վերջին ժամանակներս մեծ առաջընթաց ապրող ռուսաստանցի թենիսիստ Եվգենի Կաֆելնիկովը, որը հիմա համաշխարհային դասակարգման ցուցակում զբաղեցնում է պատվավոր 5-րդ տեղը, առաջին փուլում առավելություն հաղթեց ավստրալիացի Ռիչարդ Ֆրոմբերգի նկատմամբ:

Բաժինը վարում է
ԱՐԱՄ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ATTIS
ԱՎԻԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ, ՄԱՐԴԱՏԱՐ ՉՎԵՐԹՆԵՐԻ ՏՈՄՍԵՐ

Չվերթն իրագործվում է «ԱԵՐՈՖԼՈՏ-Ռուսաստանյան միջազգային ավիաուղիներ» Ռուսաստանյան ազգային ավիաընկերության ԻԼ-62 միջազգային օդանավով

Թռիչքի օրերը՝ երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, կիրակի, ժամը 15.50

- Սպասարկումը՝ միջազգային չափանիշներով
- Տնտեսական, բիզնես և առաջին կարգեր
- "AeroMar" ֆիրմայի սնունդ (այդ թվում սուրճ և տարբեր խմիչքներ)

Ձեր ցանկությամբ

ՏՈՄՍԵՐԻ 1. ԱՄՐԱԳՐՈՒՄ 2. ՊԱՏՎԻՐՈՒՄ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 3. ԱՌԱՔՈՒՄ ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒԻՆ

ԵՐԵՎԱՆ, ԱԲՈՎՅԱՆ-7
(Ռուսական դրամատիկական թատրոնի տոմսարկղում)
58-26-53, 56-49-78, 56-01-33

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արդշինբանկի նախագահի տեղակալը հաղորդում է բանկի բաժնետերերին, որ Արդշինբանկի բաժնետերերի ամենամյա ժողովը կկայանա ս. թ. ապրիլի 15-ին Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի նիստերի դահլիճում, Բաղրամյան 40 հասցեով: Գրանցումը տեղի կունենա ժ. 10-ին, սկիզբը՝ 11:30-ին: Ապրիլի 5-ից բաժնետերերը կարող են հրավիրատոմսեր ստանալ բանկի իրենց բաժանմունքներում: Ժողովի կազմակերպման հարցերով դիմել 56-71-39 հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն, 250 քմ ընդհանուր տնամերձ հողամասով «Ջվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում:

Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տուն տնամերձ հողամասով (200 քմ) եւ օժանդակ կառույցներով: Հասցեն՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք թիվ 12 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը), Հեռ.՝ 285873

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

ARMINCO

ARMINCO
համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝ **INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T** եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO-ն
ապահովում է հուսալի կապ **RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC** եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆաքսը, տելեքսը, հեռագիրը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների:

ARMINCO
- Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական մատակարար
- SOVAN-TELEPORT-ի էքսկլյուզիվ ներկայացուցիչ
- IASNET-ROSPAC ցանցի ռեգիոնալ կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52.63.26,
ֆաքս.՝ 28.50.82, e-mail՝ support arminco. com

ՍՈՖՅԱ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

- անվճար տեղեկություններ ծառայությունների *առաջարկի եւ պահանջարկի* մասին հեռախոսով.
- պարբերաբար վերահրատարակվող *«Հայաստանի ծառայությունների եւ կազմակերպությունների տեղեկագիրք»*.
- գովազդի նոր եւ ամենաարդյունավետ միջոց՝ *նորատեսակային* գովազդ, այսինքն գովազդային տեքստի անմիջական հաղորդում ձեր ուղենիշային պատվիրատուին:

Զանգահարել
58 91 67, 58 13 51

ՈՎ ՓՆՏՐՈՒՄ Է, ՆԱ ԿԳՏՆԻ ՄԵՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը հայտնում է, որ սկսվել է 1995 թ. երկրորդ կիսամյակի համար Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության եւ ԱՊՀ երկրների թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել.

1. Անհատ բաժանորդների համար	Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում
2. Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ)	10-րդ փոստային բաժանմունքում (Երեւան, Հանրապետության հրապարակ)
3. Հանրապետության այլ շրջաններում	միջշրջանային գործակալություններում եւ փոստային բաժանմունքներում

4. Այն հիմնարկ ձեռնարկությունները եւ քաղաքացիները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրական թերթերը ստանալ փաթեթավորված, իրենց համար հարմար թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից (բաժանորդագրությունը ձեւակերպելիս անդորրագրում պետք է նշել կրպակի համարը):

Ռուսաստանի Դաշնության թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ս. թ. մայիսի 25-ն է, իսկ ՀՀ թերթերինը եւ ամսագրերինը՝ հունիսի 20-ը:

ՀՀ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Ստեփանյանների ընտանիքն իր խորին շնորհակալությունն է հայտնում «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնի սրտաինֆարկտային բաժնի ինտենսիվ բուժման բաժնի վարիչ Վիկտոր Ռուբենի Տեր-Գրիգորյանին, ավագ բժիշկ Վլադիմիր Սմբատի Ամիրխանյանին եւ բոլոր ողջ անձնակազմին իրենց հոգատարության, անմնացորդ նվիրվածության եւ մարդկային վերաբերմունքի համար:

ԳՆՈՒՄ ԵՆՔ

ֆրանսիական օծանելիքներ եւ արտահոտիչներ (դե զոդորներ): Հեռախոսներ՝ 527137, 614602:

"ԱՐԱՅ" ՖԻՐՄԱ

Միայն այստեղ կարելի է գնել կամ պատվիրել ցանկացած տիպի համակարգիչներ եւ տպող սարքեր, նրանց հանգույցներ եւ շահագործման նյութեր:

Ինչպես նաեւ սկաներներ, ըլաստերներ, համակարգչային ցանցերի համար անհրաժեշտ հանգույցներ եւ պահեստամասեր:

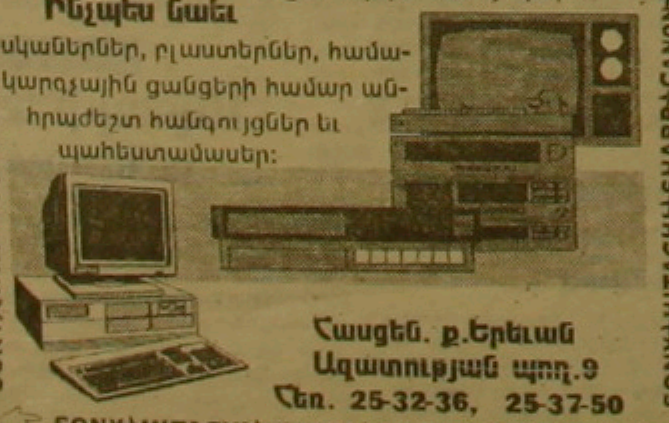

Հասցեն. ք.Երեւան
Ազատության պող.9
Հեռ. 25-32-36, 25-37-50

SONY HITACHI SHARP CANON IBM AKAI

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

Անգլերէնի դասավանդում, որպէս երկրորդ լեզու
Ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով
1995-1996

ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ «Անգլերենի դասավանդում, որպես երկրորդ լեզու» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն՝ անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն: Երկու տարվա մանկավարժական փորձը ցանկալի է:

ՏԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4,0 և բարձր:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն՝
- Դիպլոմի և ներդիրի օրինակներ՝ իրենց պատճեններով
- Երեք բնութագիր նամակ.

տեղում լրացնեն դիմումնագիր և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Կանխավճարը դրամով կազմում է 5 ԱՄՆ դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 28-ն է: Դիմորդները, որոնք չունեն 575 կամ բարձր միավորներ TOEFL քննությունից, կմասնակցեն 1995 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող կարգորոշիչ քննությանը: Վերջնական ընտրությունը կկատարվի դիմորդների նախորդ ուսումնական տվյալների և անգլերեն լեզվի քննության արդյունքների հիման վրա: Ծրագրի տևողությունը երեք քառորդ է: Այն կսկսվի 1995 թ. սեպտեմբերին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:
Հասցե՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, I հարկ, 19 սենյակ. հեռ. 27-10-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1820 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության 12. 04. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@